

Poština plačana v gotovini

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Polletna naročnina . . . Lir 800
Letna naročnina . . . Lir 1.500
Letna inozemstvo . . . Lir 2.500
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto X. - Stev. 14

Gorica - četrtek 3. aprila 1958 - Trst

Posamezna številka L 30

Vstajenje - Kristusova in naša zmaga!

KAMEN NA KRISTUSOVEM GROBU

Egiptovske piramide so veličastne stavbe. Zidali so jih faraoni iz izklesanih skal, natančno po geometričnih načrtih. Komaj je kralj zasedel prestol, že je izbral mojstra, ki naj mu zgradi abumir, piramido. Herodot sporoča, da je faraon Kufu dal zapreti vse templje, da bi ljudje manj molili in več delali, ter je prisilil vse ljudstvo k tlaki. Delali so trideset let — ves narod za grob enega samega človeka! Ljudje so temu nasilniku dali ime: tiran, brezbožnež.

Nekdo pa ni bil tako v skrbeh za svoje poslednje bivališče, čeprav je bil odličnejši od egiptovskih faraonov. In vendar

Vsa človeška brihtnost in vsa človeška hudobija, ki je upodobljena v kamnu in pečatu in straži, nista mogli nič!

»Kakor sonce skozi glaž gré,« je iz zaprtega groba, zapečatenega vstal Jezus Kristus s poveličanim telesom.

Človeška moč ne zmora nič proti božji moči.

KAMEN NA GROBU CERKVE

»Od mrtvih vstali Kristus ne umrje,« živi; živi pa skrivnostno v Cerkvi. Cerkev je skrivnostno Telo Kristusovo, Kristus pa, kot uči razodetje, je glava Cerkve.

Kolikokrat so nasprotniki Cerkve, ki so jo imeli za navadno človeško tvorbo, po-

Nespameten, kdor se vanjo zaletava; ima delež farizejev.

Nič ni skala, čeprav zapečaten, proti — Skali.

ANGEL ODVALI KAMEN

Za Kristusa je vse repenčenje vsakršnih nasprotnikov prazen nič.

Za nas, ki smo udje skrivnostnega Tlesa Kristusovega, je pa res to repenčenje, to postavljanje, to preganjanje — vir težav in preskušanj, a zato še ne uničenje!

Ko so žene šle h grobu, je bilo zanje pač resno vprašanje, kdo bo odvalil kamen.

Zene so naredile, kar so mogle: vzele so dišav in se napolile h grobu, z dobro voljo Jezusu dati čast. Kljub preganjalcem niso odstopile od žive vere v Jezusa, Sina božjega.

Za nas je prva skrb ta, da smo sami zvesti Kristusu, da pred svetom, ki je proti Kristusu, nimamo strahu.

Glavno delo, da se kamen odvali, ima Kristus. Ko so žene prišle do groba, so videle, da je kamen odvaljen. Evangelist poroča, da je, potem ko je Jezus vstal, prišel angel, ki je odvalil kamen.

BOG BO ODVALIL KAMEN

V tem je velika resnica. Jezusu Kristusu, živemu Bogu, ki ne umrje, ni treba proti nasilju in zlobi ter neumnosti človeški, ko se zaletava v njega, uporabljati sile.

Kako se je končalo zidanje babilonskega stolpa? Ali je Bog potreboval armade? Zmešal je govorico, pa je bilo konec repenčenja.

Zavaljena skala, ki hoče Cerkev pokopati za vedno v grob, kot ubogo stanko, je dandanes brezverniki komunizem.

Pač je za kristjane, za vse poštene ljudi — skala, ki povzroča skrb, trpljenje, pa na drugi strani tudi čuječnost in delavnost. Toda s samimi človeškimi močmi je ne bomo odvalili.

Tu je treba božje moči.

Ali naj bo to ogenj in meč? Nad Sodomom in Gomoro je Bog pač poslal ogenj in žveplo. Je pa za železno zaveso toliko dobrih ljudi in pravičnih. Ali naj se uniči pšenica, ko se ruje ljuljka?

Božja moč je neizčrpna. Ni treba strele. Z dihlanjem svojih ustnic lahko podere našopirjenje.

Ali ni neprestano prenavljanje načrtov in planov komunističnih gospodarstvenikov znak notranje slabosti vsega sistema? To neprestano poskušanje, od nove ekonomske politike do gradnje socializma itd., ta neprestana čiščenja med vrhovi in na najvišji ravni, pa tudi med najmanjšimi voditelji kmetijskih zadrug itd., ali ne kaže to, da kri komunizma razpada, da nima življenjske moči — saj je tudi med ljudstvom vedno večje nezadovoljstvo: vsi kamni, vsi pečati, vse straže ne pomagajo. Z drugo besedo: Jezus kopje tih grob svojim pogrebcem. Z notranjim razkrojem bo ta skala odvaljena. V vlak, ki vozi iz Bolonje v Trst, je v razgovoru priznal komunist misijonarju: »Kako je to? Mi smo sili že vsi in vsega, samo vi, duhovniki, vztrajate!«

V Avstriji so se po zadnji vojni Rusi dobro zasidrili, kot v ostalih vzhodnoevropskih državah. Na začudenje so zasedene avstrijske pokrajine pred par leti izpraznili. Kako to, da so bili tako človekoljubni, ko se tako krčevito s krvavim nasiljem vzdržujejo na Ogrskem? In o zadnje tega nepričakovane umika? 500.000 Avstrijcev se je zavezalo že pred časom, da bodo molili vsak dan sveti rožni venec. Obljubo so držali — kamen se je odvalil.

MARIJA DEVICA BO POMAGALA

Sveti oče je na praznik sv. Jožefa stotisočglavi množici mladeničev katoliške akcije zaklical: »Povejte vsem, da živimo v pomladi zgodovine; minila je zima, skozi katero je šlo človeštvo v teh zadnjih

desetletjih. Pred nami stoji poletje, svetlo in plodno poletje... Ali ste videli nekatere napihnjene veličine, kako so padli v nič in njih mogočnost je izginila v trenutku?«

Kje bo to?

Posebno tam, kjer sedaj teži kamen. Na Portugalskem so po revoluciji l. 1911 prepovedali brezbožniki celo zvonjenje, češ da sega glas zvonov na necerkveno ozemlje! Kljub preganjanju so verniki vztrajali v verskem življenju. In glej, čez pet let je že prišla božja pomoč! Marija sama je stopila v boj za Kristusa, za skrivnostno Telo Njegovo tudi za naše čase: prikazala se je že leta 1916 in leta 1917 še petkrat trem preprostim pastirčkom. Posledica: Fatima je postala svetovno znana, tam se godijo čudeži, grešniki se spreobračajo — za Portugalsko je nastopila pomlad, bogato poletje. Kamen je bil odvaljen.

Kaj menite, da bo kamen, ki tlačil verne narode za železno zaveso, vedno težil in stiskal?

Tam, kjer starši ne upajo krstiti svojih novorojenčkov, ali se zaročenca bojita prejeti zakrament sv. zakona, kar oboje ni brez greha; kjer učitelj izostaja od sv. maše itd., vse zato, ker se bojijo za vsakdanji kruh, ker trepetajo pred prisilnim delom in justičnimi umori; tam, kjer verniki ne samo, da vztrajajo v veri, ampak so plačevali in še plačujejo svojo zvestobo Bogu — s krvjo in mučeniško smrtjo;

tam, kjer ta prelita kri vplje v nebo za maševanje; tam se kamen nasilja mora odvaliti.

Ali naj tega kamna Bog ne vidi? Ali naj se mogočna Devica Marija, ki je zmagala, kot moli cerkvena molitev, vse zmote, za vse to ne zmeni?

Kdo nam bo odvalil kamen od tega groba smrti?

Božja moč! Usmiljeno, materinsko Srce Marijino — ganjeno po vseh silnih žrtvah in krvavih prošnjah zvestih. Marija je to napovedala v Fatimi.

»Zemlja, oblita s solzami, se bo smejala v draguljih ljubezni, napojena s krvjo, bo rodila kristjane,« napoveduje sveti oče v prej omenjenem nagovoru. To ima svojo podlago. Poučeni že vedo.

Dežele v temi, pod rabeljsko skaljo, za temno zaveso, veselite se!

Pevajte aleluja!

Kamen bo odvaljen z božjo močjo; v vas bodo zrastle sveta, verna ljudstva. V deželah mučeničev bodo vstajali svetniki — dolge vrste svetnikov.

Kristusovo vstajenje nima primere v zgodovini; njegov vpliv je močan, vedno močnejši se naše dni. Ta čudež se ponavlja. Pokopavajo Kristusa, pa vedno vstane!

Ljudstva za železno zaveso! Kamen bo odvaljen. Vstal je Kristus, vstali boste tudi vi, zatirani narodi! Aleluja!

M. S.

Zadnja večerja

Ko smo bili še otroci, je nekoč prišel k nam italijanski agent, ki je prodajal svete podobe. Ni se dal zlepa odpraviti od hiše, kot je navada pri takih ljudeh. Zato se je naša mama odločila, da kupi podobo. Toda imel jih je veliko. Katero izbrati? Težko je bilo odločiti, ko so se zdele vse lepe. Zato je vprašala nas otroke: »No, pa vi izberite!«

Mi smo radovedni brskali po mapi, kjer je mož imel podobe, in se kmalu složno odločili: »To kupite!«

Bila je zadnja večerja mojstra Leonarda Da Vincija. Tega takrat

povračamo v spominu k njej, ki smo jo sami izbrali in jo zato tem rajši imeli.

Predvsem se nam je priljubil Kristus. Sredi podobe sedi v krogu apostolov, ob dolgi mizi. Pred sabo ima kelih z vinom in kruh, ki ga je pravkar posvetil. Častiljiv je njegov obraz, a žalosten. Saj je ravnokar napovedal apostolom, da ga bo eden izmed njih izdal. Peter se dviga izza mize: »Gospod, ali sem jaz?« Tudi drugi učenci so razgibani. Ponavljajo za Petrom: »Učenik, ali sem jaz?« Le apostol Janez deli z Jezusom njegovo žalost. Zato je tih in mol-

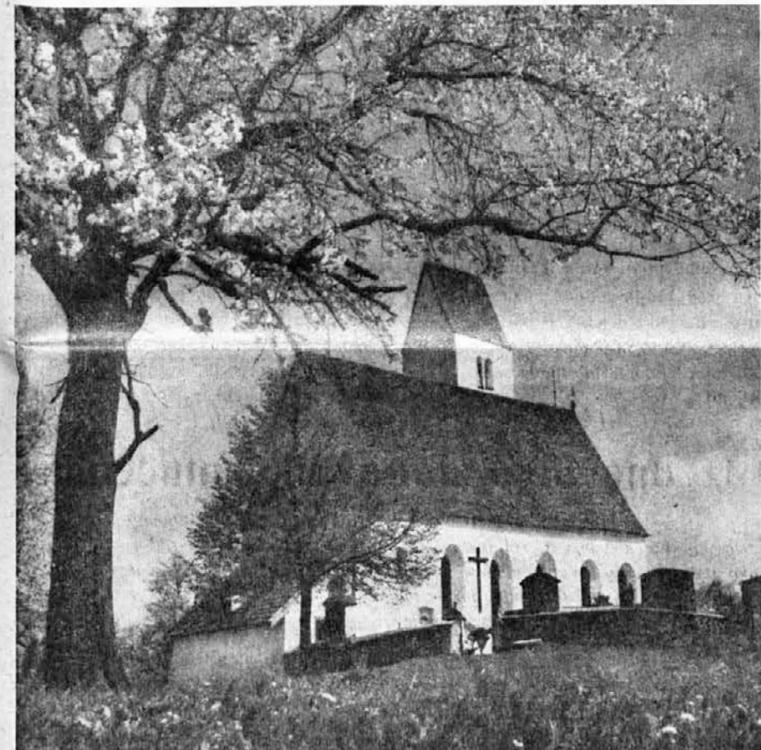
JOZEF UNTERBERGER, ZADNJA VEČERJA

nismo vedeli. Vedeli smo le to, da je zadnja večerja. To nam je bilo dovolj, da smo se zanjo odločili. Tako je prišla v spalnico na zid tudi podoba zadnje večerje, ki se sicer po naših hišah ne vidi velikokrat.

Danes smo že vsi odrasli, razšli smo se po svetu, ona zadnja večerja pa menda še vedno visi v sobi na steni in mislim, da se vsi nekdanji člani naše družine radi

čeč. Glavo ima naslonjeno Jezusu na prsi. O apostoli, tudi zaradi vas je Jezus žalosten! Ko sem pozneje ponovno bral in premišljeval Janezovo opisovanje zadnje večerje, mi je vedno pred očmi ta prizor Leonardove Zadnje večerje na steni v naši spalnici. Otožnost Jezusova, užaljeni protesti učencev, kolikokrat so se pozneje ponovili v našem življenju

(Nadalj. na zadnji strani)

Vsem sotrudnikom, bralcem in prijateljem želimo, naj jim od smrti vstali Odrešenik prinese sreče in pravega miru.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Je dobil poslednje bivališče prav zadnji dan, na dan smrti: nov, v skalo vsekani grob, kamor se nihče ni bil položen.

Ta grob je bil pač dostojen, a preprost, vendar odličnejši od piramid.

Piramide so imenitnejše od kraljev, ki so bili v njih pokopani; v preprostem skalnatem grobu pa je slavnejši ta, ki je bil v njem pokopan. Od njega ima grob svojo slavo, že prerok je napovedal: Njegov grob bo častiljiv.

Piramide so bile skrivnostno zaprte, da ne bi nihče motil miru kraljev. Ta preprosti skalnati grob je bil tudi zaprt: »Zavallili so kamen k vhodu v grob.« Nasprotniki pokopanega so šli in celo »kamen zapečatili in grob zavarovali s stražo.«

Toda ta grob bo moral biti v kratkem odprt, zakaj ta, ki je v njem zakopan, je napovedal: »Tretji dan bom vstal.«

Ali ne bo ta kamen ovira?

Še žene, ki so šle naslednji dan po pogrebu h grobu, da bi mazilile truplo, so se s skrbjo spraševale: »Kdo nam bo odvalil kamen od groba?«

Pa kamen ni bil in ni mogel biti nobena ovira, zakaj ta, ki je bil v grobu pokopan — Jezus Kristus, je pričal o sebi: »Jaz sem življenje in vstajenje.«

ložili v grob in nanjo zavalili kamen in z raznimi naredbami in odloki in postavami zapečatili!

Preganjanje Cerkve prvih tri sto let; potem napadi mohamedanstva, ki je hotelo z ognjem in mečem uničiti krščanstvo; Lutrov krivi nauk, ki je odrgal severne evropske narode od Cerkve; krvava francoska revolucija, ki je hotela zbrisati Evangelij; pa moderna zmotna filozofija od Kanta dalje, ki meša in zastruplja nekaterim glave, itd., vse to je vsakokrat kot ogromna skala zavaljena na drobno cvetko; skala cvetko zaduši — te in podobne skale pa Cerkve niso uničile: Po tri sto letih krvavega preganjanja da rimski cesar Konstantin Cerkvi državno pravno priznanje; po skozi stoletja trajajočih napadih in bojih se mohamedanstvo naveliča in začne hrometi; kar je Luter ukradel in izrgal, je Cerkev pridobila in še več v novo odkritih, poganskih deželah; zaključek francoske revolucije je bil konkordat s Cerkvijo; v dvomih in negotovosti tavajoča nekrščanska filozofija vodi v slepe ulice in nima obstanka pred nemiljivo filozofijo krščanstva.

Cerkev izhaja iz bojev pomlajena. Naravno, ona je skrivnostno Telo Kristusovo. Vstali Kristus več ne umrje.

Pravnik: KRISTUS PRED SODNIJO

Kristus je bil obsojen na smrt. V tem članku bomo razložili, s pravnega stališča, kako je prišlo do te obsodbe in ali je bila ta obsodba s pravnega stališča pravilna in pravična.

ARETACIJA KRISTUSA

Prišel je Juda in z njim velika množica z meči in koli, poslani od velikih duhovnikov in ljudskih starešin. Juda je bil plačan prav zato, da sodeluje pri aretaciji Jezusa. Dobro je vedel, da bodo našli Jezusa v Getsemani. Izdajalec jim je dal to znamenje: »Kogar bom poljubil, tisti je, njega primite.« Juda ni imel poguma, da bi kot sovražnik pokazal s prstom na Jezusa in rekel: »Tisti je!« S poljubom je hotel dokazati videz prijateljsva.

S poljubom je izvršil svojo nalogo, za katero je bil plačan. Jezus se je popolnoma prostovoljno predal služabnikom templja. Ti so Jezusa prijeli, zvezali in odpeljali kot navadnega zločinca.

KRISTUS PRED SODNIJO

Proti Kristusu sta se vršila dva procesa, verski proces pred judovskim sodiščem, pred sinedrjem (velikim zborom) in civilni proces pred Pilatom in Herodom.

Proces proti Kristusu se je vršil torej v dveh različnih stopnjah. Prva stopnja je verska. Jezusa so namreč obdolžili zaradi verskega zločina. Zato je moral priti pred narodno, versko judovsko sodišče sinedrja. To sodišče ga je obsodilo na smrt. Toda sinedrj ni mogel izvršiti smrtnih obsodbe, če je ni odobril predstavnik rimske oblasti. Zato se je moral obrniti na rimskega upravitelja Pilata. Pri civilnem sodišču tega upravitelja se je vršila druga stopnja procesa proti Jezusu. Pri tem poganskem sodišču so sodniki sinedrja nastopali kot tožitelji in iznašali proti Jezusu ne toliko verske, ampak politične obtožbe.

JEZUS PRED ANOM

Okoli dveh po polnoči so stražniki odpeljali Jezusa v zapadni del Jeruzalema, kjer je stala hiša bivšega velikega duhovnika Ana. Kristusa so najprej peljali k Ani, ne ker bi bil Ana sodnik, ampak, ker je bil tast velikega duhovnika Kaifa. Po teh zakonih ne more obtoženec zase pričati. Tudi za Jezusa lahko pričajo samo drugi in na te druge, na te priče se Jezus sklicuje. Jezus ni ustanovil nikake tajne družbe, ni učil nikakega tajnega nauka. Kaifa je dal nalog, da odpeljejo Jezusa k Ani, ker je ta kot bivši veliki duhovnik in tast velikega duhovnika Kaifa užival velik ugled in ker je krepko podprl vse dotodanje korake proti Kristusu.

Postopek pred Anom je bil privaten in ne uraden. Ana ni zaslišal nobenih prič, ampak samo Jezusa. Vprašal je Jezusa o njegovih učencih in njegovem nauku. Mislil je, da bo našel v Jezusovem odgovoru kakšno podlago za obtožbo. Jezus mu je svečano odgovoril: »Jaz sem očitno govoril svetu; vedno sem učil v shodnici in v templju, kjer se shajajo vsi Judje, in na skrivnem nisem nič govoril. Kaj vprašuješ mene? Vprašaj tiste, ki so slišali, kaj sem jim govoril; glej, ti vedo, kaj sem povedal.« (Janez, 18, 20-21). Jezus je odgovoril v soglasju z zakoni, ki veljajo pri vseh narodih in tudi pri Judih. Govoril je na javnih mestih in vsem, ki so ga hoteli poslušati. Ti torej, ki so slišali, kaj je govoril, bodo lahko pričali. Na podoben način se je pred petimi stoletji pred Kristusom branil Sokrat pred atenski sodniki. Tudi on je vedno javno govoril.

Ta popolnoma pravičen odgovor Jezusov je Ana razjezil, ker je pričakoval, da mu bo odgovor Jezusov služil kot temelj za uradno obtožbo proti njemu. To je opazil eden izmed Anovih služabnikov, ki je stal zraven; ta je Jezusa udaril in rekel: »Tako odgovarjaš velikemu duhovniku?« (Janez, 18, 22). Jezus mu je odgovoril: »Če sem napak govoril, spričaj, da napak; če pa prav, kaj me bješ?« (Janez, 18, 23).

S to klofuto končuje to, kar vemo o zaslišanju Jezusa pri Anu. Ana ni izrekel sodbe.

Naglašamo, da Ana sploh ni imel nobene pravice, da sodi Jezusa. Če je pa hotel biti sodnik, je moral zaslišati priče in ne samo Jezusa. Pravico soditi Jezusa je imelo samo judovsko sodišče, sinedrj (sanhedrin).

Po tem kratkem (sumarnem) postopku je Ana poslal Jezusa zvezanega k tedanje velikemu duhovniku Kaifu, ki je bil Anov zet.

VERSKI PROCES PRED SINEDRIJEM

Med tem časom so se zbrali v Kaifovi hiši člani sinedrja, to je duhovniki, starešine in pismouki. Pri Kaifu se je vršilo redno, uradno postopanje proti Jezusu. Razprava se je začela, ko se je zdani, okoli 5. ure zjutraj, na veliki petek. Za kazensko postopanje je veljal Mojzesov zakon in običajno pravo. Po Mojzesovem zakonu je veljalo pravno pravilo, da nikdo ne more biti obsojen, če ni bila njegova krivda dokazana po vsaj dveh pričah.

Sinedrj je pod predsedstvom Kaifa začel zasliševati priče. Veliki duhovniki in ves veliki zbor (sinedrj), ki so že prej sklenili, da Jezus mora umreti, so iskali krivega pričevanja zoper Jezusa, da bi ga obsodili na smrt, pa ga niso našli, dasi je nastopilo mnogo lažnivih prič. Izjave prič se niso strinjale. (Marko, 14, 56).

Končno sta pristopili še dve lažnivi prič. Stevilo prič je torej odgovarjalo zakonu. Priči sta izjavili, da je Jezus rekel: »Jaz bom podrł ta tempelj, ki je narejen z rokami, in postavil v treh dneh drugega, ki ne bo narejen z rokami.« (Marko, 14, 58). To pričevanje se je nanašalo na besede, ki jih je Jezus izrekel pred več kot dvema leti, ko je izgnal trgovce iz templja. Toda te besede so metaforične. Moramo jih namreč razumeti v prenesenem smislu. Nanašale se namreč niso na jeruzalemski tempelj, ampak na teló Jezusovo, na njegovo vstajenje. Razen tega se tudi to pričevanje omenjenih dveh prič ni strinjalo v posameznostih.

Ker torej ni bilo nobenih pravih prič, je Kaifa storil odločilni korak. Dvignil se je in vprašal Jezusa: »Ne boš nič odgovoril na to, kar ti zoper tebe pričajo?« (Marko, 14, 60). Jezus ni nič odgovoril. Kaifa ga je nato svečano vprašal: »Rotim te pri živem Bogu, da nam izjaviš, če si ti Kristus (Mesija), Sin božji.« (Matej, 26, 63).

Nastal je svečani trenutek. Odgovor Jezusov bi moral vsebovati ves značaj njegovega delovanja, njegovega poslanstva. Vprašanje mu je stavil veliki duhovnik, najvišji uradni predstavnik judovskega naroda. Za Jezusa pa je prišel čas, da se izjavi o svojem poslanstvu pred vsem Jeruzalemom, ki ga je predstavljal sinedrj z velikimi duhovniki na čelu.

In Jezus je jasno, pod prisego odgovoril velikemu duhovniku: »Sem. Toda povem vam: Poslej boste videli Sina človekovega, sedeti na desnici Vsemogočnega in priti na oblakih neba.« (Matej, 26, 64). Sinedristi so nato vprašali Jezusa: »Ti si torej Sin božji?« (Luka, 22, 70). Hoteli so namreč jasno vedeti, ali je Jezus ne samo Mesija, ampak tudi Sin božji. Jezus jim je odgovoril jasno in odločno: »Sem.« (Luka, 22, 70). Ta jasni in odločni odgovor Jezusov je raztogotil velikega duhovnika. Da pokaže svojo jezo in žalost, je raztrgal svoja oblačila (trganje oblačil je bilo pri Judih izraz žalosti) in zakričal: »Bogokletje je izrekel! Kaj nam je treba še prič? Glejte, zdaj ste slišali bogokletje; kaj se vam zdi?« Ti so odgovorili: »Smrt zasluži.« (Matej, 26, 65-66).

Vprašanje, ki ga je Kaifa stavil Jezusu, je bilo popolnoma protizakonito. Proti Jezusu ni bilo nobenih pravih prič. In sedaj je hotel Kaifa, da Jezus priča proti sebi samemu, kar je bilo proti judovski postavi. Na ta način se sodišče ni oziralo na pretvezne Jezusove zločine, storjene v preteklosti, ampak je hotelo, da Jezus izjavi nekaj, kar bi tvorilo zločin in takó podlago za obsodbo. Tako bi bil Jezus prišel pred sodišče ne zaradi zločinov, izvršenih v preteklosti, ampak kot nedolžna oseba, zato da ga sodniki izzovejo, provocirajo, da izvrši zločin in da ga za ta zločin, izvršen na sodnji, obsodijo.

Razen tega Jezus ni nikakor izrekel bogokletja, ko je trdil, da je Mesija. Po judovskih nazorih, pripisovati sebi ali drugim lastnost Mesije, ni nikakor tvorilo bogokletja. Kristusovi sovražniki so lahko smatrali Jezusovo trditev, da je Mesija, kot neko ničemurnost ali baharijo, nikakor pa ne kot bogokletje, ki se je kaznovalo s smrtjo.

Kristusa je sinedrj obsodil na smrt. Tako se je končal verski proces zaradi bogokletja, in sicer na podlagi Jezusove lastne izjave, da je Mesija in Sin božji. Ker ni bilo prič, se je Kaifa neposredno obrnil na Kristusa in ga vprašal, ali je on Mesija. Vedel je, da bo moral Jezus odgovarjati rimskemu upravitelju Pilatu iz političnih razlogov, če prizna, da je Mesija. Kaifa je vprašal Jezusa tudi, ali je Sin božji. Tudi na to vprašanje je Jezus odgovoril pritrdilno, to je, da je Sin božji.

Tako je Kaifa uspel na narodno-političnem področju, ker je Jezus priznal, da je Mesija, in na strogo verskem področju, ko je priznal, da je pravi Sin božji. To zadnje priznanje je bilo odločilno za sodbo sinedrja, a prvo priznanje za sodbo rimskega upravitelja.

CIVILNI PROCES PRED PILATOM

Smrtna obsodba, ki jo je izrekel sinedrj, se ni mogla izvršiti, če je ni odobril rimski upravitelj. Sinedrj je izročil Kristusa Pilatu, da ta po novi razpravi izreče svojo obsodbo. Ko se je končala razprava pred sinedrjem, se je sinedrj, skupaj s Kristusom, podal k Pilatu. Bil je okoli 6. ure zjutraj. Rimljani so začeli svoje posle zgodaj zjutraj, a popoldne in zvečer so počivali in se zabavali.

Tožitelji so prišli do meje pretorija, sodne hiše Pilatove, niso pa šli v sodno hišo, da bi se ne omadeževali, ampak bi smeli jesti velikonočno jagnje. Sodna hiša je bila namreč bivališče pogana Pilata, ki je stalno prebival v Cezareji pri morju, a za praznike je prihajal v Jeruzalem, ker je bila nevarnost, da med Judi, ki so za praznike v velikem številu prihajali v Jeruzalem, nastane kak nemir ali upor.

Ko so prišli z Jezusom pred sodno hišo Pilatovo, je prišel Pilat k njim ven in vprašal: »Kakšno tožbo imate zoper tega človeka?« (Janez, 18, 29). Odgovorili so mu: »Ko bi ta ne bil hudodelec, bi ti ga ne bili izročili.« (Janez, 18, 30). Za Jude je bil Jezus torej hudodelec.

ČEMU STRAH?

»Kako gre kaj pri vas?« so vprašali nekoč v majhni hrbovski vasi moža, ki je zvečer sedel na klopi pred hišo.

»Bi že šlo,« odvrne ta »ko bi ne imeli troje nadlog, ki nas tarejo.«

»Tako — in katere naj bi bile te tvoje nadloge?«

»Prva je pomanjkanje sena za živino, zlasti v zimskem času.«

Druga slabe poti, kar lahko sami ugotovite.

In tretja — velikonočna spoved.«

Velikonočna spoved je res za marsikoga velika »analog«, hujša od boleznij in davkov, in pot v spovednico je najtežja pot celega leta, težja od poti z bremenom na hrbtnu na visoke in strme hribe. Ko bi ne bilo pritiska od strani žene, matere ali drugih družinskih članov, bi jo ta in oni gotovo opustil.

In vendar je to najmanj, kar Cerkev zahteva od nas, da nas prišteva v družbo živih kristjanov. Kdor se tega ne stori, se sam izbrše iz občestva svetnikov.

Za pogreb bi bil vsak rad kristjan. Koliko hrupa in protestov, kadar Cerkev odreče komu cerkveni pogreb. Jezijo se na duhovnika, kot da je on kriv, ne pomislijo pa, da se je dotični sam izbral iz Cerkve in si prepovedal cerkveni pogreb s tem, da ni opravil velikonočne spovedi.

Zakaj naj bi bila spoved tako težka? Saj ni vendar nič tako groznega. Duhovnik ne udari nobenega. V starih časih je Cerkev nalagala spovedancem dolgo in težko pokoro. Dandanes pa tega ni več. Samo v Rimu v glavnih spovednicah imajo višji penitenciarji v spovednici dolgo šibo ali palico, pa samo v spomin na nekdanjo pokoro in v znamenje, da se tam nahaja spovednik.

Strah pred ljudmi? Kdor je bolan, se ne sramuje iti k zdravniku, in kdor je u-

Lokavi Rimljan je takoj razumel, da gre za eno izmed tistih tolikih verskih judovskih vprašanj, v kateri se ni hotel vmešavati. Zato jim je rekel: »Vzemite ga vi in ga sodite po vašem zakonu.« (Janez, 18, 31). Tako je Pilat pozval sinedrjce, da sodijo Jezusa po narodnih judovskih zakonih. Toda tudi v tem primeru bi bil moral rimski upravitelj odobriti smrtno obsodbo. Zato so mu sinedrjci odgovorili: »Mi ne smemo nikogar usmrtiti.« (Janez, 18, 31). Iz tega odgovora je moral Pilat sklepati, da sinedrjci hočejo doseči od njega dovoljenje za izvršitev smrtnih kazni, ki jo je sinedrj že izrekel proti Jezusu.

Zaradi tega se je morala vršiti proti Jezusu nova razprava, nov proces, pred rimsko civilno oblastjo. Zato so pa morali sinedrjci iznesti tožbo. Začeli so Jezusa tožiti: »Tega smo našli, da zapeljuje naš narod in brani cesarju davke dajati in pravi, da je on Kristus kralj.« (Luka, 23, 2).

Tožili so torej Jezusa iz treh razlogov, in sicer: 1) da zapeljuje narod, to je, da je politični agitator in revolucionar, 2) da je prepovedal plačevati davke in 3) da pravi, da je kralj.

Ta obtožba je popolnoma političnega značaja. Namesto verske obtožbe, ki je bila predmet razprave pred sinedrjem kot verskim sodiščem, je stopila politična obtožba. Pred rimskim sodiščem so sinedrjci obtožili Jezusa, da je politični revolucionar, da brani dajati cesarju davke, da je nacionalistični voditelj, ki trdi o sebi, da je politični kralj — Mesija.

Ta obtožba je bila za Pilata zelo delikatne narave. Uvidel je, da se mora z njo pečati. Njemu, predstavniku Rima, so pripeljali obtoženca, ki je rovaril proti Rimu. Čeravno je takoj razumel, da je obtožba

brez temelja, je smatral, da je njegova dolžnost, da o njej razpravlja. Če ne bi tega storil, bi ga sinedrjci gotovo ovadili v Rimu, da je popustljiv in da ni hotel zatreti političnega gibanja proti rimski oblasti. Zato je sklenil zaslišati obtoženca.

Vrnil se je v sodno dvorano, kamor so medtem odpeljali Jezusa. Tožitelji so ostali seveda zunaj zaradi že omenjenega razloga.

Pilat je torej uvidel, da sta prvi dve točki obtožbe, namreč da Jezus zapeljuje narod in da je prepovedal plačevati davke, neutemeljeni. Zato je upošteval samo tretjo točko obtožbe, to je, da Jezus pravi, da je kralj.

Zato je vprašal Jezusa: »Ti si judovski kralj?« (Janez, 18, 33). Jezus mu je odgovoril: »Praviš to sam od sebe ali so ti o meni povedali drugi?« (Janez, 18, 34). Predno je odgovoril na gornje vprašanje, je hotel Jezus vedeti, kaj pomeni za Pilata judovski kralj. Če mu je ta »kralj«, kralj navedljivega, idealnega kraljestva, bo odgovoril, da je, če pa mu je ta »kralj« kralj tega vidljivega, materialnega sveta, torej politični kralj, bo odgovoril, da ni kralj. Prevzetnega Pilata je pa Jezusovo vprašanje razjezilo in je rekel Jezusu: »Sem mar jaz Jud? Tvoj narod in veliki duhovniki so te meni izročili. Kaj si storil?« (Janez, 18, 35). Jezus je na to odgovoril: »Moje kraljestvo ni od tega sveta; ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služabniki bojevali, da bi ne bil izročen Judom; tako pa moje kraljestvo ni od tod.« (Janez, 18, 36). Pilat je nato zopet vprašal: »Torej si kralj?« (Janez, 18, 37). Jezus mu je odgovoril: »Tako je, kralj sem. Jaz sem za to rojen in sem za to prišel na svet, da spričam resnico. Vsak. (Se nadaljuje na 6. strani)

Za velikonočne praznike vse očistimo, prenovimo, prebarvamo, ali naj ostane duša edina zamazana stvar? Sv. Pavel nas opominja: »Postrgajte stari kvas, da boste novo testo.«

Ne bodimo kot tisti, ki je imel spoved za nadlogo; imejmo jo za največjo in najvažnejšo dolžnost v velikonočnem času, katere ne smemo odlašati, marveč opraviti z veseljem in vestno že pred prazniki. Samo na ta način bomo imeli res vse velike praznike v resnici in ne samo z besedo in voščili, kot je navada med znanci in prijatelji.

R. L.

Iz dnevnika duhovnika-mučenca

18. II. 1943

Sel sem previdevat v Cerkljanski Vrh. Tako dolga se mi je zdela danes pot in tako naporna. Trudnost je bila močnejša kot moja volja. Bil sem raztresen, moje misli so begale na vse strani. Se nikoli nisem nosil Boga s tako šibkim razpoloženjem.

Prevideval sem dobrega in mladega družinskega očeta. Mehak je bil, gledal me je kot otrok. Takih je večina naših ljudi; ko jih zlomi bolečina, jih spoznaš v skrivnostno dno.

Ko se spomnim njega, trpečega gospodarja in očeta, ki se mi je razodel v svoji pristni dobroti, ki je izpričal vero in vdanost v Boga našega ljudstva, me je sram moje malodušnosti in omahljivosti, kajti nosil sem močnega Boga k močnemu človeku.

Ko sem mu podelil poslednje maziljenje in sem mu čez dlani napravil znamenje križa, sem se v duhu zdržnil ob bogastvu čustva in spoznanja. Nikoli še nisem tega občutil. Mazilil sem roko, ki je bila žuljava od dela, ki se je vse življenje pripravljala na to maziljenje in ki je postala po tej pripravi vredna ga sprejeti. Tako veliko in bogato se mi je vse to zdelo.

26. II. 1943

Zakaj so ljudje tolikokrat žalostni? Zakaj sem tudi jaz čestokrat tak? — Ker so ljudje vse preveč postali zastrupljena gnezda sovraštva. Drug mimo drugega gleda, pa si ne privoščijo odkritega pogleda, ne dajo si tople besede: kot kos ledu jim leži na duši in jo pretvarja v ledenico namesto v vrt ljubezni.

Cutim se tako samega, osamljenega v svojem hrepenenju po vesoljni Kristusovi ljubezni...

O narod, kako ti bo sijalo sonce, če v tebi ni sonca? Kam bo uprlo svoje žarke, če v tebi ni svetlobe, če v tebi ni jasnega ogledala ljubezni brez mej?

16. III. 1943

Človek, ki živi v dobrih delih, si gradi Jakobovo lestvico. Po njej nosijo sedaj božji angeli njegova dobra dela pred obličje Najvišjega; nekoč pa bo njegova duša sama šla po njej v nebesa.

„SEDEM POSTNIH PRIDIG“

F. S. Finžgarja v grškem prevodu

Iz Aten je dospela na naše uredništvo lična knjizica, pisana v grščini. Za grškim črkopisom pa razbereš: Frankyskos De Sales Finžgar - Heptá shémata tén tessarakostén (slov.: Sedem postnih pridig). V grščino je delo našega pisatelja prevedeno iz francoščine. Knjiga je izšla v Atenah.

Tudi za ta prevod ima glavno zaslugó neutrudni Ferdinand Kolednik. Leta 1956 so te pridige izšle v nemščini, sedaj pa v novogrščini. Finžgarjeve postne pridige zaslužijo, da jih spozna tudi širši svet zaradi njih klenih misli in krepkega sloga.

Malokdo je tako pameten, da bo z večjim veseljem sprejemal grajo, ki ga poboljša, kakor pa hvalo, ki ga prevzame.

*

Prepustite maščevanje času. On vas bo najboljše maščeval.

POGLED Z OLSKE GORE NA JERUZALEM

NAŠE CERKVE

OGLEDALO NAŠE KULTURE V PRETEKLOSTI IN DANES

Primorska dežela, kako draga si mi in ljuba! Ne zaradi svojega bogastva, ki ga nimaš, še manj zaradi svoje imenitnosti, ker si vsa preprosta, pač pa zaradi svoje drobne, a tople domačnosti, ki jo pri tebi občuti, kdor je zrastle v tvoji hiši. Dražje so mi majhne lepote, ki so nastale na tvojih tleh, kakor tuja velika dela. Saj mi je tudi moja preprosta mati dražja od najodličnejše dame iz mesta, in tudi moja rojstna hiša mi je bolj pri srcu in mi ve več povedati, kakor najlepša palača na svetu.

Se prav posebno pa si mi draga, ker se mi zdiš ena sama pesem Bogu. Ali niso pesem Bogu naše stare, od tal do strehe kamnite gotske cerkve, in naše baročne cerkve z lepimi marmornatimi oltarji, naša gosta posejana znamenja ob poti, naše kraške kolone z Jezusovim imenom v sredi, naši lepi običaji, ki so zrastle iz vere v Boga? Že nad tisoč let zlega in poje naš narod to pesem Bogu. Kdor raziskuje kulturo te dežele, naj jo išče v cerkvi in okrog nje, ker tam je strnjeno vse, kar je najlepšega in najplemenitejšega zrastle med našim narodom. Naše cerkve so nekaj simbol naše kulture.

VLIVI S SEVERA IN JUGA

Zaradi tega, ker je naša dežela tako majhna, preprosta in brez bogastva, je bila mnogokrat predmet tihega, če že ne izgovorjenega zaničevanja od strani mogočnejših sosedov, ki se lahko ponašajo z velikimi deli. Plemenito oko pa je na njej vedno odkrilo spoštovanja vredne lepote. Umetnostni zgodovinarji različnih narodnosti ugotavljajo, da se v tem pasu srečujeta in zlivata dva najmočnejša srednjeevropska kulturna tokova, germanski in romansko-italijanski. Pri tem ne mislijo samo na srednjeveške gradove, na obrobne velikane kakor so Oglej, tržaški sv. Just, Koper itd., ki tudi nosijo na sebi ta dvojni pečat, ampak imajo pred očmi vso deželo z vsem drobnim bogastvom podeželske kulture.

Severni tok nam je posejal deželo z gotskimi cerkvami, z značilnim poslikanim kranjskim prezbiterijem. Mnoge teh cerkva še danes stoje tako v soški kakor v vipavski dolini, pa tudi na Krasu, mnoge so bile pozneje barokizirane, številni gotski prezbiteriji pa so spremenjeni v zakristije. Južni tok pa nam je prinesel bogastvo baročnih stavb s freskami odličnih tujih in domačih slikarjev. (Quagelj pri D. Mariji Obersljski, Jelovšek v Vipavi, Čebelj v Dobravljah itd.). Skozi vsa stoletja pa je domače kamnoseško in kiparsko delo globoko dihlo iz lastnih pljuč, kakor pravi dr. Fr. Stele v drobnih knjižici »Umetnost v Primorju«.

DELO PO DRUGI SVETOVNI VOJNI

Kulturno bogastvo naše dežele verjetno ni bilo še tako temeljito raziskano kakor po drugi svetovni vojni v letih 1948-49, ko je prof. dr. Stele pripeljal v naše kraje svoje študente umetnostne zgodovine iz Ljubljane. Ti so dobesedno prepeščali dober del primorske in vse pregledali do zadnjega koticčka. Marsikak srebrni križ, zapuščen kip, dragocena slika ali celo freska so tedaj dobili primerno mesto v cerkvi.

In prav to je eno osnovnih potoz povojnega dela v primorskih cerkvah, namreč spoštovanje starih lepih del. Ne samo da se je povečalo spoštovanje starejših in najstarejših del in da umetniška dela ne romajo več na podstrežje v zameno za cenene fabriške na božne predmete, ampak se je v teh letih marsikatera cerkev rešila neokusne navlake kipov in kipcev iz mavca, oltarčkov, zaves in zaves, ki so od vsepovsod visele. Tako so mnoge cerkve zadihale

v svojih prvotnih oblikah. Po vojni je bilo več cerkva prepleskanih in pri tem se je povečini gledalo, da se z navadnimi barvnimi toni poudari, kar je v cerkvi lepega in vrednega — oltarji in arhitektura. Najodličnejši poseg v to smer so naredili v Ilirski Bistrici, kjer so barokiziranemu gotškemu prezbiteriju vrnilo prvotno obliko. To bi se še kje zgodilo, ko bi bile dane možnosti.

Druga važna značilnost povojnega dela v primorskih cerkvah je ta, da se župniki vedno dosledneje obračajo na priznane mojstre, ko je treba kaj obnoviti ali narediti v cerkvi. Vedno bolj izginja miselnost, da je za cerkev vse dobro, samo da se sveti in da »ljudem ugaja«. »Za Boga ni nič prelepo, nič predrago,« je večkrat poudaril pokojni arhitekt Plečnik. Tudi če gre za majhne stvari, naj bo vse po meri in po načrtu naših mojstrov, ki za cerkev vedno radi kaj naredijo.

To mišljenje je prineslo Komnu lepo medeninasto posodo za blagoslov krstne vode po novem obredu. (Načrt ing. arh. Erne Tomšičeve). Tako gledanje je prineslo Kobjeglavi lepe viseče lampice za električno razsvetljava. (Po načrtu arh. Toneta Bitenca). To niso le lepa svetlobna telesa, ki krasijo cerkev pri dnevni svetlobi, ampak njihova razsvetljava ustvarja posebno razpoloženje. Izredno učinkuje polmrak, ki se razprostira nad lampicami in blaga svetloba, ki obliva prostor pod njim.

Crnovrška župna cerkev se je po vojni dvignila iz ruševin po lepih načrtih ing. Vinkota Glanža ter ing. Toneta Bitenca. Cerkev je pridobila na prostoru in na enotnosti prostora. Posebno lep in okolju primeren pa je kasetiran lesen strop. Žal so načrte obeh arhitektov le delno in nekoliko po svoje izvedli.

Posebno posrečena je bila misel, da se je ponikovski župnik g. J. Lapanja obrnil do vele mojstra Jožeta Plečnika, ki mu je naredil načrte za obnovo porušene župne cerkve. Tako bo tudi Primorska povezana z bogatim Plečnikovim delom, ki objema vso Slovenijo, od Ljubljane proti Kamniku tja v Prekmurje in na Dolenjsko. Arh. Plečnik ni znan samo po svojih čudovitih delih, ki so več kot evropskega slovesa, ampak tudi po svoji ljubezni, s katero je zagrabil in spremljal vsako delo, posebno če je šlo za cerkev — za Boga. Zanimivo, da je osemdesiletni starček hotel osebno videti, kako napreduje delo na visokih Ponikvah.

Ta cerkev bo imela vse glavne značilnosti Plečnikovega dela. Mojster se je vedno tenkočutno oziral na dane pogoje, tako da je vsako njegovo delo zrastle kakor živ organizem v svojem okolju. Ker so bili taki pogoji, je cerkev preusmeril na zapad, dal ji je streho s slamenom počez, glavni oltar je pomaknil v stran, prižnico postavil v steno zvonika. In vendar je pri vsem tem ustvaril tako harmonijo, da celoten izgled izzveni kakor pesem.

Zlato Plečnikovo pravilo: »Vse naj bo pristno,« bo tudi v tej cerkvi prišlo do izraza. Ves zid do zidnega venca, v prezbiteriju in v ladji, ostane odprt z izrazitimi fugami. Tudi orjaško ostrešje, ki nosi težko streho, je odprto in nepobarvano. Kamen naj bo kamen in les naj bo les, kakor je prišel izpod dleta in obličja. Čas bo že prinesel svojo patino. Vse to daje njegovim delom posebno resnost, ki je nekaj odmev resnosti našega časa.

Na slikarskem področju prevladuje po vojni akademski slikar Tone Kralj. Poleg njega srečamo v Desklah ak. slikarja Slapernika Rajka in Humeke Gabrijela. Ta dva sta po zamisli župnika Kaučiča F. poskusila uprizoriti idejo o skrivnostnem Kristusovem Telesu. To važno resnico namreč močno poudarja sedanje litur-

gično gibanje. V Sempetru na Krasu je po vojni nastalo nekaj dobrih del slikarja Staneta Kregarja. Daleč pred njimi po množini del pa je Tone Kralj. Ta je po vojni silno veliko ustvaril v Ilirski Bistrici, v Vrtojbi in na Mirenskem Gradu. Tako nadaljuje Kralj med obema vojnama začeto delo na Primorskem. (Prem, Tomaj, Avber, Slivje, Sentviška gora, Lokve, Mengore, Sv. Lucija, Soča, Trenta.) Res je, da je bil Kralj deležen mnogih kritik posebno zaradi svojega skoraj brezobzirnega poseganja v arhitekturo danega mu prostora. — Danes dela vse na lesenit. — Res je tudi, da se je tako poglobil v probleme cerkvene zgodovine in verskega nauka, da je ustvaril že celo vrsto vsebinsko bogatih cerkvenih del. Ni dvoma, da je ak. slikar Tone Kralj obogatil cerkveno umetnost Primorja in da se po pravici imenuje »Primorski Kralj«.

V Vrtojbi so zapovrstjo nastale slike: Srce Marijino z verniki in domačo cerkvijo leta 1954; ogromna slika Srca Jezusovega s poveličanimi v nebesih — slika je v absidi za glavnim oltarjem; Križani s prijatelji in sovražniki na zemlji ter s poveličanimi v nebesih — slika stoji v južni stranski ladji nasproti sliki Srca Marijinega, ki je v severni stranski ladji. Leta 1957 je izvršil dve manjši sliki »Dobri pastir« in »Izgubljeni sin«. Letos v postu so pa blagoslovili njegov križev pot. Na Mirenskem Gradu je dokončal 6 postaj ogromnega križevega pota (5,50x2,50 m v polkrogu). V načrtu so še ostale postaje in druga dela.

Vse to nam priča, kako se trudi Primorska, da bi ostala zvesta lepim tradicijam kulturnega ustvarjanja v preteklosti. Kako draga in ljuba si mi, Primorska, ker se mi še vedno zdiš ena sama pesem Bogu.

L. B.

Močnejše od prisege

Vlak se je ustavil na majhni postaji. Samo en potnik je izstopil. Negotov je obstal na pločniku, dokler ni vlak znova potegnil in se izgubil v meglene daljave nastopajočega večera. Privzdignil si je ovrtnik; klobuk poveznil globoko na oči in se z naglimi koraki napotil proti vasi. Ni zapazil, kako je vsenaokrog dehtela pomlad. Na sveže zelenih travnikih so se belile marjetice, drevesa so bila vsa v cvetju, vrhove zasneženih gorá tam daleč v ozadju pa je mehko božala večerna zarja. Ozračje je bilo vse prepojeno z vonjem pomladnih rož. Sele ko se je iz daljave oglašil večerni zvon, je dvignil pogled in obstrmel. Mehka nežnost mu je legla čez utrujeno obličje. »Domovina...« je tiho zašepetal. A že v naslednjem hipu mu je

zato sem se vrnil; le tebe sem hotel pozdraviti.«

Dominik je nejeverno zmajal z glavo. »Predobro te poznam, denar ni tebi vse, nikdar nisi bil navezan nanj.«

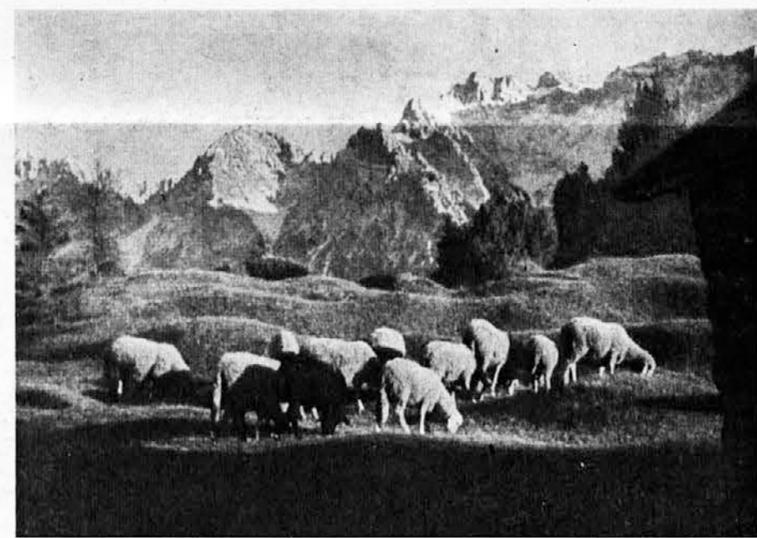
»Zivljenje izuči človeka,« je trdo povedal Jože, »še pred zoro se povrnem v tujino, nihče v vasi ne bo zvedel, da sem bil doma.«

»Tudi tvoja žena ne?« je počasi povedal Dominik in ga pogledal globoko v oči.

»Molči o njej. Ona ni več moja žena. Varala me je.«

»Pa četudi bi te v resnici varala, ona je pred Bogom in pred ljudmi še vedno tvoja žena.«

»Skoro da mi je žal, da sem se vrnil. Prihrani si tvoje pridige, ne potrebujem

POMLAD V PLANINAH

obličje otrdelo v trpkem spoznanju. »Zakaj se vračam? Ali nisem prisegel takrat, da se ne vrnem več? In vendar sem tu... kakor da bi me čudežna moč privedla nazaj.«

Pred tremi leti je bilo, ko je nekega večera zbežal od doma; morda je bil tak, kot nocojšnji, saj se ne spominja več, prehudo je trpel. V srcu mu je gorel pekel. Razočaranje in užaljenost sta v njem zamorila sleherni pametno misel. Njegova Tonica, s katero je bil komaj štiri mesece poročen, ga je varala. Doli v vasi je to zvedel in še isti večer pobegnil.

Vse mu je živo stopilo pred oči, in bolečina, ki je že tri leta glodala v njem, je postala še trpkjša.

»Le brata pozdravim, potem se vrnem,« si je sam sebi prigovarjal, kakor da ga je sram nenadne šibkosti, ki ga je obšla.

Potrkal je na vrata male hiše na razpotju. Zaslišal je drsajoče korake, nato so se vrata odprla. Še starejši mož je visoko dvignil svetilko in pogledal prišlecu v obraz.

»Križani Jezus, ti si, Jože!« kar ni mogel verjeti svojim očem. Stala sta na vratih in si gledala v oči.

»Da, jaz sem,« je zamolklo potrdil brat.

»Pridi vendar v hišo. Moj Bog, kaj smo pretrpeli po tvojem nenadnem odhodu. Zakaj si nam to storil?« ga je očitajoče pogledal, a takoj nato obmolnil. Sedaj, ko mu je sedel nasproti, je opazil spremembo v njegovem obrazu. Bil je bled in upadel, oči so mu čudno žarele, kot bi pretrpele že vse gorje tega sveta.

»Vidim, tudi tebi ni bilo dobro,« je kot v opravičilo za svoje trde besede mehko povedal Dominik.

»Bil sem v tujini, zaslužil sem dobro,

jih.« Naglo je vstal in se napotil proti vratom.

»Jože!« ga je Dominik ostro poklical, »ali veš, da si oče?«

Jože je obstal. Bled in z žarečimi očmi je zastrmel v brata.

»Oče,« je ponovil z ironičnim glasom in se hotel zasmejati. Ni se mu posrečilo.

»Da, otroka imaš. Tvoj je. Tri leta že te žena čaka. Tri leta dela kot živina, da preživi sebe in otroka. Noče, da ji kdo pomaga. Tudi jaz ne. Dela, joče in upa. In ti hočeš sedaj oditi?«

Jože ga je molče poslušal. Ni se dal prepričati.

»Pozabljaš, kaj se je zgodilo komaj štiri mesece po najini poroki?«

»Kaj ti veš,« je povzdignil Dominik glas, »zbežal si že pri prvih podlih besedah, ki si jih slišal o svoji ženi. Zakaj se nisi prepričal, če so resnične?«

»In ti morda veš, da niso bile?« ga je Jože izzivalno pogledal.

»Bil sem prepričan o njeni nedolžnosti, še predno je tista strupena Beta zatisnila svoje oči in na smrtni postelji priznala pred vsemi, da se je na ta način hotela maščevati nad teboj. Veš, kako ti je ponujala svojo hčer, ti pa je nisi hotel. Zato te je ranila tam, kjer si bil najbolj občutljiv. Vsa vas ve, da je tvoja žena nedolžna.«

»Ali govoriš resnico?« je Jože stresel Dominika za rame in ga gledal z očmi, ki so vse preveč izražale vso zadržano ljubezen teh let.

»Vprašaj prvega, ki ga srečaš. Nisem bil sam ob njeni smrti. Mnogi so slišali njeno izpoved. Kaj vse smo naredili, da bi te zasledili. A zaman. Kot bi se v zemljo vdrl...«

Jože se je brez moči sesedel. Pogreznil je obraz v roke in Dominik je opazil, kako se mu ramena stresajo v pridržanem joku. »Nesrečnež... torej me je Tonica ljubila...« je skozi solze zastokal.

»In te ljubi še vedno.«

Jože je dvignil glavo in pogledal brata. »Kako je ime... mojemu sinu?« je nenadoma vprašal.

»Danijel. Lep otrok je, vedno se smeje, prav kakor ti, ko si bil še majhen.«

Jože je vstal.

»Tonica mi ne bo odpustila.«

»Motiš se, čez njene ustnice ni nikdar prišla žal beseda. Se vedno upa, ubožica! Vsem se smili. Ni več cvetoča, kot pred štirimi leti. Trpljenje jo je izpilo.«

Jože je vzela klobuk.

»Ali stanuje še vedno v naši hiši?« je vprašal.

»Se vedno,« mu je odgovoril brat, ganjen in srečen obenem. »Pojdi, čaka te!«

In je šel. A korak ni odgovarjal njegovi nestrpnosti. Spustil se je v tek. Srce mu je močno bilo, spomin pa se je povračal v preteklost. Videl je svojo Tonico, njena zardela ličeca, kadarkoli jo je pogledal, njen vdani in topli pogled, njen smeh, smeh preprostega, čistega otroka. Pomislil je na svojega sina, ki ga še ne pozna, in spet se je spustil v tek.

Ustavil se je pred hišo. Srce mu je močno bilo od razburjenja in nagle hoje, le s težavo je dihal.

Okno je bilo še razsvetljeno. »Tu notri sta,« je z neskončno nežnostjo pomislil, »moj sin in moja žena...«

Ni se mogel več premagovati. Z močjo je potrkal na vrata.

»Tonica, Danijel! Odprta, jaz sem, Jože!«

Naglo so se odprla vrata. Pred njim je stala njegova žena, še mlada, a v lepem obličju se je zrcalila velika bol in v očeh je žarelo upanje.

Tako je stala pred njim, nepremična kot kip in ga gledala z velikimi, zvestimi očmi. Potem ji je obličje nenadoma še bolj prebledelo in, če bi je Jože ne prestregel, bi padla.

»Tonica, odpusti mi! Vrnil sem se, nikdar več te ne zapustim, sedaj vem vse, odpusti mi!« je jecljal v silni boli, prevzet od bolečine, ki se je zrcalila na njegovem obličju in ki je niti njegova vrnitev ni mogla še zabrisati.

Danijel je sedel na tleh. Gledal je mater in tujega moža, nato se je spustil v krčevit jok. Dvignil se je in prihitel k mami, ki ga je dvignila v naročje.

Jože je krčevito pritisnil na svoje srce oba, ženo in otroka.

Tonica je jokala in se smejala, sreča je prišla tako nenadoma, da je ni mogla še doumeti.

»Tvoj atek je, Danijel, ne jokaj.«

»Vem, da me bo vzljubil,« je srečen šepetal Jože, »sedaj razumem, kaj je bila tista sila, ki me je privedla zopet domov... vidva...«

Tonica pa je uprla svoj solzni pogled v kot sobe. Tam je stal kip Matere božje in pred njim je brlela drobna lučka. Vse od tistega dne, ko je on odšel... noč in dan. Tudi Jože je sledil ženinemu pogledu in je končno doumel.

»Zaman je naš upor, kadar nebo kliče... tvoje solze in tvoja molitev so ganile sveto Devico in le njena roka me je vodila nazaj k tebi!...«

P. Z.

Papeška akademija znanosti

Papeška akademija znanosti šteje trenutno 55 članov. V njej je zastopanih 21 različnih narodnosti. Kadar je število polno, šteje 70 članov.

Arhitekti podpirajo misljone

Uspešno pomoč misijonom bodo nudili švicarski katoliški arhitekti. Sklenili so, da bodo brezplačno izdelovali načrte za zgradbe v katoliških misijonih. Trudili se bodo, da bodo v načrtih čim bolj upoštevali krajevne tradicije.

Važna zadeva: „Apostolstvo molitve“

Apostolstvo molitve je bilo ustanovljeno leta 1844. Njegov glavni namen je širiti med kristjani zavest, da mora človek Bogu služiti s celotnim svojim življenjem, ki naj bo vse usmerjeno v čast božjo in zveličanje duše, kakor pravi sv. Pavel: Ali jeste ali pijete ali kaj drugega delate, delajte vse v čast božjo. Ustroj AM je torej zelo preprost: Vsak, ki je pripravljen

vsak dan napraviti dober namen in darovati Srcu Jezusovemu po Srcu Marijiniem svoje molitve, dela in trpljenje, postane že s tem član AM. Če pa hoče biti deležen tudi odpustkov, s katerimi je sv. Cerkev obdarila AM, mora biti tudi vpisan v seznam nekega središča AM, ki ga vodi duhovnik, pooblaščen od šofijskega voditelja AM. Tako je AM v sv. Cerkvi

edina družba te vrste in ne dela nikomur konkurence. Če je v nekem kraju AM samo in ni druge verske organizacije, ga je mogoče organizirati po načinu Marijine družbe ali kakšne druge apostolske organizacije in more nadomestiti Marijino družbo ali Katoliško akcijo, ker je možno služiti članom in članicam kot uspešno sredstvo za samoposvečenje in za apostolat pri drugih. Če pa delujejo kje že druge organizacije z apostolskimi nameni, postane AM kot neke vrste kvas ali sol, ki pomaga članom ali članicam drugih organizacij postaviti svoje življenje in delovanje na višjo, bolj nadnaravno raven. Zato AM ni nikjer odveč, temveč je posebno dandanes naravnost potrebno. Ni čudno, da se je teko hitro in mogočno razširilo po vsem katoliškem svetu. Danes šteje od 35 do 40 milijonov članov in članic. Sv. Cerkev zelo ceni in upošteva delo, ki ga vrši AM. AM lahko nudi tudi našim duhovnikom in vernikom veliko pomoč pri lastnem posvečenju in pri apostolskem delu.

Tretji dan je vstal

Dekle Margareta je stala pred poganskim sodnikom v Antiohiji. Obtožena je bila zaradi krščanske vere. Sodnik je kričal nanjo: »Se ne sramuješ kot Boga moliti človeka, ki je kot zločinec umrl med dvema razbojnikoma na križu?«

Dekle je z nasmeškom odgovorila: »Od kot veš to?«

»Iz evangelijskih knjig!« je bil sodnikov odgovor.

»Tedad bi moral brati še naprej! Iste knjige, ki govorijo o Kristusovi smrti, poročajo tudi, da je On tretji dan vstal. Ako bi On samo umrl kot mi vsi, bi jaz ne verovala vanj. Ker pa je z lastno močjo vstal iz groba, verujem, da je On Bog in da mi je prinesel večno življenje.«

Katoliška Cerkev v Jugoslaviji v številkah

	župnij	duhov.	vernikov
1. BACKA apostolska administratura, sedež v Subotici (Vojvodina). Upravitelj Lajčo Budanovič, naslovni škof.	112	134	395.000
2. BANATSKA apostolska administratura, sedež v Zrenjaninu. Upravitelj dr. Josip Ujčić, nadškof beograjski.	50	36	110.000
3. BANJALUSKA škofija, sedež v Banjaluki. Upravitelj dr. Dragotin Celik, naslovni škof.	26	43	105.000
4. BARSKA nadškofija, sedež v Baru (Crna dora). Upravitelj Aleksander Tokič, nadškof.	18	15	20.000
5. BEOGRAJSKA nadškofija, sedež v Beogradu. Upravitelj dr. Josip Ujčić, nadškof, predsednik škofovskih konferenc.	15	23	50.000
6. DUBROVNIŠKA škofija, sedež v Dubrovniku. Upravitelj dr. Pavel Butorac, škof.	58	88	70.000
7. DJAKOVSKA škofija, sedež v Djakovu. Upravitelj dr. Anton Akšamovič, naslovni škof; pomožni škof Stefan Bäuerlin.	130	201	400.000
8. GORIŠKA IN TRZ. apost. administrat., sedež na Kapeli v Novi Gorici. Upravitelj dr. Mihael Toroš, hišni prelat.	150	100	100.000
9. HVARSKA škofija, sedež na otoku Hvaru. Upravitelj Mihael Pušić, nadškof.	45	71	55.000
10. KOTORSKA škofija, sedež v Kotoru. Upravitelj Gracija Ivanovič, apost. administrator.	29	27	39.000
11. KRSKA škofija, sedež na Krku. Upravitelj dr. Josip Srebrnič, škof ter apost. administrator Čreša, Lošinja in bližnjih otokov.	51	73	39.000
12. KRIŽEVSKA škofija, sedež v Križevcih (na Hrvatskem). Za katoličane slovansko-križevskega obrečja na celnem ozemlju Jugoslavije, upravlja dr. Gabrijel Bukatko, naslovni škof.	50	59	55.000
13. LAVANTINSKA škofija, sedež v Mariboru. Upravitelj dr. Maksimiljan Drževnik, naslovni škof.	225	356	532.000
14. LJUBLJANSKA škofija, sedež v Ljubljani. Upravitelj Anton Vovk, naslovni škof. Upravlja tudi slovenski del reške in pazinske apost. administrature.	276	447	506.000
15. MOSTARSKA škofija, sedež v Mostarju (Hercegovina). Upravitelj Andrej Majič, apostol. protonotar.	62	111	185.000
16. PAZINSKA apostolska administratura, sedež v Pazinu. Upravitelj dr. Dragotin Nežič, naslovni škof.	69	43	73.000
17. PORESKO-PULJSKA škofija, sedež v Pazinu. Upravitelj dr. Dragotin Nežič.			
Hrvatski del:	62	44	100.000
Slovenski del (upravlja A. Vovk):	51	46	74.000
18. RESKA škofija, sedež na Reki. Upravitelj dr. Viktor Burič, škof senjski; pomožni škof Pavlišić Josip.			
Hrvatski del:	21	33	80.000
Slovenski del (upravlja A. Vovk):	12	20	19.000
19. SENJSKA IN MODRUSKA škofija, sedež v Senju (Dalmacija). Upravitelj dr. Viktor Burič.	142	99	250.000
20. SKOPLJANSKA škofija, sedež v Skoplju (Makedonija). Upravitelj dr. Smiljan Čekada, škof.	19	19	30.000
21. SPLITSKO-MAKARSKA škofija, sedež v Splitu. Upravitelj dr. Franjo Franič, naslovni škof.	152	240	270.000
22. SIBENISKA škofija, sedež v Sibeniku. Upravitelj dr. Ciril Banič, naslovni škof.	57	89	132.000
23. VRH BOSANSKA škofija, sedež v Sarajevu. Upravitelj dr. Marko Alaupovič, naslovni škof.	108	192	350.000
24. ZADRSKA nadškofija, sedež v Zadru. Upravlja Matej Garkovič, naslovni škof.	105	80	120.000
25. ZAGREBSKA nadškofija, sedež v Zagrebu. Upravlja pomožni nadškof dr. Franjo Šeper.	389	677	1.850.000
SKUPNO V ZACETKU LETA 1957	2.494	2.392	5.979.000

MOLITVENI NAMENI ZA AFRIL

Splošni namen: Da bi med dečki s pomočjo eharistične vzgoje rastle vedno številnejši duhovski poklici.

Misijonski namen: Da bi se povečal ugled katol. Cerkve na Cejlonu.

Naš domači namen: Da bi se v tem jubilejnim letu lurske M. B. vrnil k njej vsi (naprej glejte mesečne listke).

Za naprej bo »Katoliški glas« vsak mesec priobčeval na tem mestu mesečne molitvene namene AM. Poleg tega bomo priobčevali tudi kratke sestavke in poročila, ki naj pomagajo, da se bo AM med nami še bolj razširilo in da ga bomo znali bolj ceniti.

Dr. J. Gr.

RADIJSKA POSTNA PREDAVANJA

V četrtek 3. aprila ob 21^h bo govoril prof. Vodopivec o temi »Križani Kristus najpopolnejši vzgled ljubezni do Boga in do človeka«.

KIP MARIJE BREZMADEŽNE V LURSKI VOTLINI

Slovinci v Lurdu pred 50 leti

LURSKA PETDESETLETNICA

Milijoni in milijoni vernikov iz vsega sveta se letos pripravljajo, da poromajo v Lurd, k masabielski votlini, kjer se je pred sto leti prikazala nebeska Gospa, brezmadežna Devica. In med temi milijoni vernikov bodo tudi naši slovenski romarji. Kako prav je, da se ob tem slovenskem jubileju spomnimo na prvo skupno slovensko romanje v Lurdu ob petdesetletnici lurskih prikazovanj. Z istim navdušenjem in svetim veseljem kakor sedaj goriški in tržaški Slovenci, so se pred petdesetimi leti odpravljali v Lurd Slovenci bivšega avstroogrškega cesarstva, Kranjci, Stajerci, Primorci in Korošci. Med njimi so bile morda naše matere, naši očetje, dedje. Morda smo o tem čudovitem romanju slišali pripovedovati iz njihovih ust čez trideset, štirideset let, a vendar vedno z istim navdušenjem, z isto hvalečnostjo Bogu, ki jim je dal milost tega svetega romanja v Marijino mesto. Spomnimo se letos teh naših vernih prednikov, ki so se prvi poklonili lurski Gospe, prvi zapeli pred njo naše lepe pesmi.

pet glavnih praznikov: 11. februarja, na dan prvega prikazanja, 25. marca na praznik Marijinega Oznanjenja, ko je Mati božja povedala svoje ime, »brezmadežno Spočetje sem«, 15. julija na dan zadnjega prikazanja, na rožnovensko nedeljo, in 11. februarja prihodnje leto. Zelo slovesno so obhajali devetdnevno pred začetkom jubilejnega leta, še posebno zadnje tri dni, ko so bile vsak dan pontifikalne svete maše, večernice, pridige in procesije. Tedanji sv. oče Pij X., ki je skupno z lurskim jubilejem praznoval tudi petdesetletnico mašništva, je poslal v Lurd svojega namestnika kardinala Lecot-a, nadškofa bordoškega. Lurd je sprejel visokega dostojanstvenika z največjo slovesnostjo ter ga navdušeno spremljal do votline. Že ob otvoritvi jubilejnega leta je prihitelo v Lurd veliko število romarjev. Mnogo posebnih vlakov pa je bilo naznanjenih v teku jubilejnega leta, zlasti od Velike noči do rožnovenske nedelje. Med temi srečnimi romarji so bili tudi naši slovenski verniki iz bivše Avstrije. Pokroviteljstvo tega romanja je prevzel prevzvišeni knezoškof lavantinski Mihael Napotnik, ljubljanski knezoškof dr. J. Bonaventura Jeglič pa je spremljal romarje v Lurd.

ROMARJI SE VPISUJEJO

Ko beremo poročilo o tem romanju v šestem letniku Bogoljubja, imamo vtis, da se niso ne razmere ne ljudje od takrat dosti spremenili. Tedanji organizatorji romanja so se morali boriti skoro

z istimi težavami in nevednostmi kakor danes naši. V marčni številki Bogoljuba, torej komaj poldrugi mesec pred romanjem pišejo organizatorji, »da se je oglasilo še precej romarjev, tako da je vlak skoroda zagotovljen. Za oglašanje je določen le še en mesec. Zato prosimo: zdaj pa nikar več odlašati... Posebno še prosimo, naj se oglasi veliko moških! Istotako opozarjamo na drugi razred. Podjetnik pravi, da se vlak lepo predstavi, če je tretjina drugega in dve tretjini tretjega razreda...«

Prve težave so nastale, ko je v San Remo v Italiji nenadoma umrl glavni organizator lurskega romanja, ali »podjetnik«, kakor ga imenuje pisec v Bogoljubu, Stefan Bolla. On je namreč prevzel vso skrb za dolgo potovanje preko treh držav. Bilo bi res zelo neprijetno, če bi podjetnik delal sam brez pomočnikov, a na srečo je bil v družbi s stricem, ki je po nečakovi smrti rade volje sprejel težko odgovornost za oskrbo romanja. Se večje težave jim je delal vojni red.

»Ravnateljstvo francoskih železnic,« piše Bogoljub, »odgovarja, da posebni vlak ne more skozi njihovo državo. To pa ne iz nagajivosti, ampak ker bo tiste čase vozilo več posebnih vlakov. Ker se je pismeno težko dogovoriti, se je naš podjetnik pred par dnevi preko Ljubljane odpeljal naravnost v Pariz, in upamo, da bo stvar ugodno uredil.

Oglašanih je bilo do 10. marca 208 romarjev. Torej je posebni vlak več kot zagotovljen. A povedati moramo še enkrat

Nočne procesije

V Amsterdamu na Holandskem so imeli v nedeljo 16. in 23. marca nočno procesijo svetega Rešnjega Telesa. Na Holandskem je prepovedana vsaka javna verska procesija, zato se katoliške manifestacije vršijo na poseben način. Verniki korakajo v sprevedu brez vsakega verskega znaka, zastave ali kaj podobnega. Letošnjih procesij se je udeležilo 60.000 vernikov pod vodstvom škofa iz Harlema. Med procesijo so molili rožni venec.

150 let newyorške nadškofije

V New Yorku bodo letos posebno slovesno obhajali Veliko noč, ker praznujejo istočasno 150-letnico obstoja nadškofije. Med manifestacijami bodo pokazali na velik napredek katolicizma v Združenih državah. Iz zadnjih statistik je razvidno, da je število katoličanov v zadnjih petdesetih letih naraslo od 14 milijonov na 33 milijonov pet sto tisoč; število duhovnikov od 16 tisoč na 48 tisoč, bogoslovcev od 16.000 na 34 tisoč in število šol od 931 na 2.624.

1500 km dolga župnija

Teško župnijo vodi misijonar Peter Lesard. Zaupali so mu dušnopastirsko skrb za osebje radarskih postaj okrog severnega tečaja. Ozemlje njegove župnije je dolgo 1500 km. Pri štirinajstih radarskih postajah dela nad 1.300 katoličanov.

ZELEZNISKI VOZ — KAPELA

Škof iz Augsburga je dal izdelati poseben železniški voz, ki je spremenjen v kapelo. Namenjen je za progo Augsburg-Adelried. Na tej progi bodo potem imeli potniki možnost, da bodo med vožnjo prisotni pri sveti maši. Novi železniški voz-kapela bo začel obratovati spomladi.

Sv. obhajilo vsako dnevno uro

Izredno dovoljenje je dal sveti oče za opravljanje svetih maš in za delitev svetega obhajila v Lurdu. Da bi vsi duhovni-

naravnost, da je število moških premajhno in tudi število do zdaj priglasih duhovnikov zelo nizko. Da je pobožni ženski spol pri takih rečeh številneje zastopan, to je že od nekada tako; to ni nič napačnega, a malo več mož pa bi bilo vendarle želeto. Rok za oglašanje bodi torej podaljšan še v mesec april.

Med romarji se je priglasilo največ Kranjcev, Stajercjev, ki sicer slove kot goreči romarji, pa je bilo razmeroma malo prijavljenih. Tudi za zdravnika so poskibeli takratni organizatorji, in sicer »vrlega katoliškega moža, deželnega poslanca dr. Frančiška Jankoviča iz Kozjega na Stajerskem.«

Ze proti koncu marca so začeli romarji pritiskati od vseh strani. Število 250 so že davno prekoračili in, ker so predvidevali, da se jih bo do konca aprila prijavilo še veliko, so število udeležencev zvišali na 400. Podjetnik Köver, stric umrlega Bolla, je namreč izjavil, da jih več kakor 400 na tako daljno pot ne more sprejeti. Na vsa prigovarjanja slovenskih duhovnikov, da bi število zvišal, je vedno odgovarjal: ni mogoče!

TEZAVE Z ORGANIZACIJO

Dne 25. marca je bilo število 400 že polno. Kam z ostalimi? Treba jih je bilo odklanjati, najprej ženske, potem tudi moške. A to ni bilo prijetno. Gospodje v urparstvu so bili v težavnem položaju. Romarjem, ki so se hodili osebno priglašati, so morali odgovarjati, da ne morejo nikakor več sprejeti. Ženske pa hude: »Saj še ni konec marca, rok za priglašanje

ki mogli opravljati sveto mašo v Lurdu in vsi verniki prejeti sveto obhajilo, je dovoljeno v jubilejnim letu opraviti sveto mašo katerokoli uro dneva in prav tako deliti sveto obhajilo. Lurski škof je že izdal vsa potrebna navodila za izvedbo teh privilegijev.

Katol. univerza v Milanu

Na tiho nedeljo so ital. verniki imeli dan za katoliško univerzo Srca Jezusovega v Milanu. Ta univerza je edina katol. univerza v naši državi. Bila je ustanovljena leta 1921. Letos ima 268 profesorjev, in sicer 42 rednih, 81 nadomestnih, 18 prostih docentov, 20 lektorjev, 107 asistentov. — Vpisanih študentov je 10.669. Univerza ima šest fakultet ter Višjo šolo za statistiko in za izpopolnjevanje. Sedaj delajo na to, da bi odprli še medicinsko fakulteto in sicer v Rimu.

Univerzo vzdržujejo v glavnem s prostovoljnimi prispevki. Lani so nabrali zanj skoraj 223 milijonov lir.

Najstarejši kardinal je umrl

V Rimu je umrl kardinal Verde v starosti 93 let. Posvečen je bil leta 1888 ter bi letos dne 31. marca obhajal 70-letnico mašništva. Toda ravno dan prej je umrl. Zadnja leta je bil kardinal čisto onemogel zaradi starosti. Sedaj šteje kardinalski zbor še 56 članov.

Jugoslovanski škof umrl

V mesecu marcu je umrl tudi subotički škof msgr. Lajčo Budanovič. Vodil je škofijo v Bački kot apostolski administrator.

Nova knjižica:

STOJ — PREMISLI

Sodobna razmišljanja o življenju in večnosti
BERITE — SIRITE

nje pa je bil podaljšan še za en mesec. Zakaj pa visi oznanilo na cerkvenih vratih, ko pridem, me pa ne sprejmete!«

V tej zadregi pride pismo podjetnika Köverja, kjer naznanja, da je po tridnevem ubijanju iznašel načrt, po katerem bi bilo mogoče sprejeti 600 romarjev. Spremenil je namreč načrt in namesto v Zürichu, v Lyonu in v Parizu, kjer so se romarji doslej vedno ustavljali, a nikdar ne v velikem številu, ker niso imeli dovolj prenočišč, je podjetnik uredil, da se bodo ustavili samo v Luzernu, kjer bo dovolj prostora za vse. S tem je bilo težavno vprašanje rešeno in sprejeti so bili vsi, ki so se pozneje priglasili. Priglasenim romarjem je bilo vsem ustrezno, organizatorji pa so si naložili novo breme. Spremeniti so morali vozni red, nanovo je bilo treba začeti razpravljati z železniškimi upravami treh držav. Podjetnik se je 14 dni pred določenim romanjem odpeljal v Pariz in Lurd. V Parizu je cel dan obravnaval s predstojnikom železnic, obletel vso pot, po kateri so se pozneje vozili romarji in komaj teden pred odhodom sporočil končni vozni red. Med tem časom so v Ljubljani sestavljali imenik, in ker so hoteli vsem ustreči, je bilo delo zelo zelo težavno in zamudno. Se zadnje dneve so morali vsak čas kaj spreminjati, ker je kdo odpovedal, na njegovo mesto pa stopil drugi. Organizatorji so delali z vso naglico, podnevi in ponoči, da so skoro že omagali. Glavno breme je ležalo na ramah g. Rakovca, upravnika »Slovenčevega«.

(Se nadaljuje)

JEZUSOVE OČI

Pred dva tisoč leti so živele osebe, katerim je bilo dano, da so videle Jezusove oči. Trideset let so bili to meščani Nazareta, tri leta prebivalci Palestine in vsi tisti, ki so tja prihajali kot romarji ali kot trgovci.

Od takrat, že dvajset stoletij, so ostali oni, katerim je žal, da jim ni bilo dano, videti tisto sveto obličje, upreti svoj pogled v njegov pogled.

Nikdar ne bomo spoznali Kristusovega pravega obličja in njegovih oči.

Tudi takrat so žveli veliki in slavni slikarji, a le med Grki in Rimljani. V Palestini jih ni bilo. Judom, pa četudi umetnikom, je bilo prepovedano, da bi na katerikoli način, ali s čopičem ali z dletom, upodobili kakršnokoli živo bitje, pa najsi to človek ali žival. Mojzesova postava je to zahtevala. Že nad tisoč pet sto let je bila v veljavi in je imela namen, da bi med Judi preprečila vsakršno malikovanje. Trda je bila ta postava, a potrebna. Judje so bili edini narod, ki je veroval v enega Boga, vse naokrog pa so živela ljudstva, ki so oboževala ljudi in živali, sonce, luno in zvezde. Judje, ki so bili preprost narod pastirjev in kneževcev, bi prav lahko podlegli vplivu sosednih malikovalcev, kajti za njihovo preprosto domišljijo bi bilo mnogo lažje moliti malike, ki bi jim bili vidni, kakor nevidnega Boga.

Jezus ni nikdar zapustil Palestine. Tako ni bilo nikogar, ki bi mu bila dana prilika, da bi vtisnil na platno ali izklesal v kamen njegovo obličje.

Prve slike, ki predstavljajo Kristusa, so nastale v katakombah v drugem stoletju. Tiste in vse ostale, do današnjih dni, so le plod domišljije umetnikov.

Nikogar ni bilo, ki bi videl Kristusa in potem opisal v knjigi ali na papirju poteze njegovega obličja. Tudi evangelisti ne. Če preberemo vse štiri evangelije, od prve do zadnje strani, bomo našli vse, kar je Jezus delal in govoril, a niti besedice ne o njegovi zunanosti. Glavni namen evangelistov je bil, da so ljudje seznanjali s Kristusovim blagovestjem in njegovim odrešilnim delom. Vse ostalo je bilo zanje brezpomembno.

Tudi nam, ki živimo v dopolnitvi časov, je želja, da bi poznali Jezusove oči, njihovo barvo in velikost, le relativnega pomena. To, kar nas zanima in kar napravi človekov pogled lep, privlačen in zanimiv, ni ne barva ne velikost oči, temveč to, kar te oči razodevajo, v kolikor odkrivajo notranjega človeka, njegovo duhovnost in globino. Pri Jezusu so bili nad vsem tem že sami apostoli presunjeni.

Kristusove oči so bile osvajaalne, privlačne, božanske.

Iz evangelija lahko razumemo, da je Jezus s svojim pogledom osvajal množice. Ti skriti in nemi pogledi so bili čestokrat odločilni za vse življenje. Apostoli so o tem marsikaj vedeli. V noči Kristusovega trpljenja je Peter sramotno zatajil Kristusa pred navadno dekle, roče se, da ga ni nikdar poznal. Spoznal je svojo zmožo, ko ga je zadel Jezusov oči-tajoči pogled.

Evangelist Marko omenja v svojem evangeliju najmanj sedemkrat Jezusov pogled. Od njega zveemo, da je Jezus, predno je začel govoriti, pogledal po množici in se ustavil na slehernem poslušalcu. Njegovim besedam so odgovarjale njegove oči. Bile so polne svete jeze, ko je očital hinavščino farizejem, ko je izgnal prekupčevalce iz templja. A tudi polne nežnosti in sočutja, kadar je blagoslavljal otročiče, odpuščal Magdaleni in očim grešnic. Sv. Marko rabi v svojem evangeliju vedno izraz, ki ga z latinsko besedo prevajajo »intuitus«, ko omenja Jezusov pogled, kar znači razbrati ali bolje uganiti to, kar se skriva v globinah duše.

Jezusov pogled ni nikdar pustil množice brezbrizne. Ali jo je navdušil ali pa prestrašil.

Se na križu, ko so bile njegove oči zastrte s krvjo in je nanje legla že senca smrti, se je njegov pogled ustavil na okrog stoječih. Pogledal je svojo Mater, pogledal apostola Janeza in spregovoril. V obeh se zrcali globina duše. Čim globlja je duša, tem globlji bo tudi človekov pogled. V Kristusovih očeh se je zrcalila duša Boga.

Umetniki so pač naredili to, kar so mogli, ko so s čopičem skušali priklicati življenje v oči, ki niso bile samo človeške. Lepe so Kristusove oči, ki jih je naslikal Rafaelo v svojem Spremenjenju. Presunljivo lepe in mogočne so oči Kristusa Sodnika v mozaiku pri Sv. Kozmu in Damijanu v Rimu. Globoko žalostne pri Zadnji večerji velikega Leonarda. Vprašujoče in potrpe pri Giottovem Judeževem poljubu.

Na križu so se te oči za vedno zaprle. Ljudje jih ne bodo več videli. Vsaj v tem življenju ne.

Upajmo, da jih bomo v večnosti.

katerim so bičali, »horribile flagellum« (strašno bič). Z bičanjem je nameraval Pilat osvoboditi Jezusa smrtno kazni, ker je mislil, da se bodo Judje zadovoljili s to kaznijo.

Civilna razprava proti Jezusu je trajala že okoli štiri ure, najprej pred Pilatom, nato pred Herodom, pa zopet pred Pilatom. Pilat je sedaj ponovno hotel poskusiti, kako bi Jezusa rešil. Judje so čakali zunaj in kričali. Po bičanju so Jezusa zopet pripeljali k Pilatu. Jezus, izmučen do smrti, ves ranjen in krvav, se je komaj držal na nogah. Pilat je mislil, da bo pogled na tako izmučenega Jezusa omehčal srca Judov. Šel je spet ven in jim rekel: »Glejte, pripeljem vam ga ven, da spoznate, da ne najdem na njem nobene krivde.« (Janez, 19, 4). Jezus je prišel ven s trnovno krono in škrlatnim plaščem. Tožitelji so bili neupogljivi in so dalje kričali. Pilat jim je nato rekel: »Glejte, človek!« (Janez, 19, 5). Pozval je s tem, on pogan, Jude, ki so častili pravega Boga, naj premislijo, ali ima smisla še dalje postopati proti človeku, ki je v tako strašnem stanju. Misli je, da se bodo Judje usmili in da bodo zahtevali, da pusti Jezusa na svobodo. Prevaril se je tudi tokrat!

Prizor, ki je sedaj nastal, tako opisuje evangelist Janez: Ko so ga zagledali veliki duhovniki in služabniki, so zavpili: »Križaj ga, križaj ga!« Pilat jim pravi: »Vzemite ga vi in ga križajte; kajti jaz ne najdem na njem krivde.« (Janez, 19, 6). Pilat je ironično rekel Judom, naj oni križajo Jezusa. To je bila ironija, ker Judje niso mogli križati obsojencev brez odobrenja rimske oblasti. Ker so Judje videli, da s politično obtožbo niso uspeli, so se vrgli na versko obtožbo in so odgovorili Pilatu: »Mi imamo postavo in po postavi mora umreti, ker se je delal Sina božjega.« (Janez, 19, 7).

Pilat je tudi tokrat izjavil, da ne more po svoji vesti obsoditi Jezusa na smrt, ker je bil prepričan, da je nedolžen. Tožitelji pa so se sklicevali na judovski zakon, po katerem mora biti bogokletnik obsojen na smrt. Tako so spravili zadevo na versko področje. Rim je pa vedno zelo spoštoval judovsko vero. Tožitelji so grozili Pilatu, da bodo smatrali, da štiti brezbožnike, če ne obsodi Jezusa na smrt zaradi verskega zločina bogokletja. Smatrali so namreč Jezusa za navadnega človeka, ne pa za Boga.

Ko je Pilat slišal zgoraj omenjene besede, se je še bolj zbal. Šel je spet v sodno hišo in vprašal Jezusa: »Odkod si ti?« (Janez, 19, 9). To je: Odkod si prišel, iz zemlje ali z neba? Pilat je bil praznoveren in je mislil, da je Jezus bog ali polbog ter se je bal, da razjezi bogove. Pričačeval je tudi, da mu bo Jezus povedal nekaj novega, kar bi podaljšalo postopek in bi tako pridobil na času, da zadevo še bolj premisli, ali da mu bo navedel kakšen nov ugovor proti tožiteljem. Toda Jezus je molčal, ker je Pilat že spoznal njegovo nedolžnost, a tudi ne bi bil mogel razumeti, kaj pomeni »Sin božji«.

Pilat je nato rekel Jezusu: »Meni ne odgovarjaš? Ne veš, da imam oblast te križati in imam oblast te oprostiti?« (Janez, 19, 10). Jezus mu je pa odgovoril: »Nobene oblasti bi ne imel do mene, ko bi ti ne bilo dano od zgoraj; zato ima tudi tisti, ki me je tebi izročil, večji greh.« (Janez, 19, 11).

Jezus ni torej izjavil Pilatu kaj takega, kar bi Pilatu pomagalo, da ga reši smrti. Judje so pa trdovratno naprej in naprej in vedno bolj zahtevali smrtno obsodbo. Pilat je tudi sedaj bil prepričan, da je Jezus nedolžen. Zato pravi evangelist Janez: »Odslej si je Pilat prizadeval, da bi ga oprostil.« (Janez, 19, 12).

Tožitelji so spoznali, da je položaj nevaren. Zato so izrabili argument (dokaz), ki je moral odločilno vplivati na Pilata. Vpili so: »Ako tega oprostiš, nisi cesarjev prijatelj; vsak, kdor se dela kralja, se cesarju upira.« (Janez, 19, 12).

Ko je to slišal, rimski sodnik, rimski upravitelj Judeje, je pomislil na svojo politično kariero (službo). Moral se je odločiti. Bal se je, da ga bodo Judje težili rimskemu namestniku Sirije, kateremu je bil podrejen, ali celo cesarju Tiberiju zaradi žaljive veličanstva. Tiberij je pa ta zločin zelo strogo kaznoval.

Vendar je posegel še za zadnjim sredstvom, da reši Jezusa. Jezus je izjavil, da je duhovni kralj. Pilat, politični upravitelj, se ni hotel vmešavati v verska vprašanja. Zato je smatral, da ne more postopati proti človeku, ki si je pripisoval popolnoma versko, nepolitično poslanstvo. Moral je kot nevtralni laik spoštovati duhovno kraljestvo obtoženca in ni mogel nikakor obsoditi Jezusa na smrt. Zato je zagrabil ta zadnji argument, da reši Jezusa.

Bilo je nekaj pred šesto uro, po našem računanju nekaj pred poldnevom. Pilat je privedel Jezusa ven in sedel na sodni stol. Pokazal je na Jezusa in ironično re-

kel Judom: »Glejte, vaš kralj!« (Janez, 19, 14). Množica je smatrala, da so te besede sarkastične, zbadljive, zasmehljive, in vsi so zavpili: »Proč, proč; križaj ga!« (Janez, 19, 15). Pilat jim je zopet ironično rekel: »Vašega kralja naj križam?« (Janez, 19, 15). Odgovorili so mu veliki duhovniki: »Nimamo kralja razen cesarja!« (Janez, 19, 15).

Pilat je uvidel, da je tudi njegov zadnji argument ostal brez uspeha. Judje niso priznavali Kristusu nobene kraljevske časti. Izjavili so, da je edini in izključni njihov kralj rimski cesar. Pilat, predstavnik rimskega cesarja, ni mogel biti drugega mnenja. Zato je izročil Jezusa Judom, da bi ga križali. Proglasil je smrtno obsodbo v predpisani obliki: Condemno, ibis ad crucem. (Obsojam te, šel boš na križ).

Pilat je šestkrat priznal, da je Jezus nedolžen: prvikrat po zaslišanju o njegovem kraljestvu (videl je, da njegovo kraljestvo ni nevarno); drugikrat, ko ga niti Herod ni obsodil; tretjikrat, ko je propadel s predlogom, da izpustijo Jezusa in ne Baraba; četrtikrat po bičanju in kronanju (dal ga je bičati samó, da ugotovi Judom in ni nameraval nadaljevati postopka); petikrat, ko je rekel: »Glejte, človek!« in šestikrat po zadnji borbi z Judi, ko si je umil roke. Obsodil je Jezusa, ker se je bal, da ga bodo tožili namestniku Sirije ali cesarju Tiberiju, da je oprostil človeka, ki je bil obtožen zaradi razžaljenja veličanstva.

Vse do konca procesa je bilo Pilatovo zdržanje negotovo, neodločno. Bil je po

VELIKONOCNO TIHOZITJE

značaju slabič. Nasproti Jezusu je bil spoštljiv. Ponovno je izjavil, da je Jezus nedolžen. Zato je skoraj do konca odbijal zahtevo Judov, da obsodi Jezusa na smrt. Skušal je na razne načine, da Jezusa reši. Pogajal se je ne samo s sindriji, ampak tudi z množico, kar bi kot sodnik ne smel storiti. Sklenil je, da Jezusa biča zato, da pomiri, da omehča Jude. Hotel je Jezusa pomilostiti. Pokazal ga je množici, da vzbudi v njej usmiljenje. Vendar ga je končno obsodil na smrt, kakor so zahtevali Judje. Tako je obsodil nedolžnega Jezusa. Obsodil ga je samo zaradi svoje osebne politične koristi, ko je slišal besede: »Ako tega oprostiš, nisi cesarjev prijatelj; vsak, kdor se dela kralja, se cesarju upira.« (Janez, 19, 12). Zmagala je v njegovi duši ne pravičnost, ampak osebna korist.

Zmagali so Judje. Zmagali? Ne! Kristus je po treh dneh vstal iz groba in dokazal svoje božanstvo. Zmagal je Kristus, Bog in človek!

Pri vstajenju

Kdo je ta, ki ves prevzet od sreče pred Gospodom poje hvalni spev? Solznih je oči kot bi ihtel, glas ob aleluji mu trepeče...

Božji Sin, ki dober in usmiljen posvetil s krvjo je križev pot, ve: to vernih je Slovencev rod, od zibelke z revščino maziljen.

Tu kleči pred Njim in poje, poje... O, saj v pesmi je tako bogat — v njej Bogu srce odkriva svoje, polno vere vanj in svetlih nad. Stopil bo očičen v nove boje, na vstajenje čakal in pomlad...

Ljubka Sorti

Pravnik: KRISTUS PRED SODNIJO

(Nadaljevanje z 2. strani)

kdor je iz resnice, poslušaj moj glas.« (Janez, 18, 37). Na to mu je Pilat rekel: »Kaj je resnica?« (Janez, 18, 38).

Te Pilatove besede niso bile vprašanje, ampak ironičen vzklik. Pilat ni želel vedeti, kaj je resnica, ni težil za resnico. Te besede so samo izraz Pilatovega sheptična, njegovega prepričanja, da človek ne more priti do resnice. Zato ni pričakoval Jezusovega odgovora na te besede, ampak je krenil proti izhodu, da se pregovarja z Judi, ki so zunaj čakali.

Na podlagi tega kratkega dvogovora med njim in Jezusom je Pilat uvidel, da je Jezus popolnoma nedolžen in da je obtožba sindrijev samo plod njihove mrznje in nevoščljivosti do Jezusa zaradi nekega verskega spora. Prepričal se je torej, da je Jezus popolnoma nedolžen, a ni imel poguma, da bi ga oprostil vsake krivde in pustil na svobodo.

Medtem so se od zunaj slišale razne obtožbe proti Jezusu, ki jih je iznašala množica. Zato je hotel, da mu Jezus pomaga pri prizadevanju, da ga reši. Približal se je Jezusu in ga vprašal: »Ne odgovoriš nič? Glej, koliko reči te tožijo!« (Marko, 15, 4). Jezus ni nič odgovoril. Vsak odgovor bi bil za tožitelja brez pomena, ker so hoteli na vsak način smrt Jezusovo, a za Pilata je bil nepotreben, ker se je že prepričal, da je Jezus nedolžen.

Pilat se je začudil, da mu Jezus ni nič odgovoril. Vendar je šel ven in izjavil sindrijem in množici: »Jaz ne najdem na njem nobene krivde.« (Janez, 18, 38). S to izjavo bi bil moral zaključiti razpravo in oprostiti Jezusa vsake krivde. Zopet ni imel poguma!

Sindrije je Pilatova izjava strašno razjezila. Protestirali so na vse pretege. Ponavljali so razne obtožbe, posebno politično obtožbo: »Hujška narod, učeč po vsej Judeji, začeni od Galileje do sem.« (Luka, 23, 5). Te zadnje besede so vzbudile pozornost pri Pilatu. Razveselil se je, da je našel ključ za rešitev zadeve. Vprašal je, ali je Jezus Galilejec. Ko so mu to potrdili, je sklenil poslati Jezusa k Herodu, ker je v Galileji vladal Herod Antipa. Pilat je bil prepričan, da bo tudi Herod spoznal, da je Jezus nedolžen in da ga bo oprostil vsake krivde. Vendar je moral Jezusa soditi Pilat, ker so ga njemu ovdali. Jezusova domovina, Galileja, ni smela priti v poštev po rimskem pravu. Toda Pilat se je odrekal tej pravici, da se reši te mučne kazenske pravde. Moral bi Jezusa oprostiti in ne ga poslati k Herodu!

JEZUS PRED HERODOM

Herod Antipa je vladal v Galileji in Pereji. To je tisti nečistnik, ki je dal umoriti Janeza Krstnika. Tiste dni je bil

v Jeruzalemu zaradi velikonočnih praznikov. Zelo se je razveselil, ko je zagledal Jezusa. Že zdavnaj ga je želel videti, ker je mnogo slišal o njem in se je nadejal, da ga bo videl storiti kak čudež, kar bi ga zelo zabavalo.

Herod je stavil Jezusu razna vprašanja. Toda Jezus mu ni odgovoril na nobeno. Ta Jezusov molk je bil za Heroda bridko razočaranje. Kljub molku se je Herod prepričal, da so vse obtožbe proti Jezusu plod mrznje in da je Jezus popolnoma nedolžen. Moral bi torej tudi on Jezusa oprostiti. Toda prevzetnež Herod se je hotel maščevati zaradi Jezusovega molka, ki ga je tako razočaral. V zasmeh je dal Jezusa ogniti z belim oblačilom ter ga je poslal nazaj k Pilatu. Smatral je, da je Jezus neki sanjač, ne pa nevaren zločinec.

JEZUS ZOPET PRED PILATOM

Ko je Pilat videl, da se Herod noče mešati v to zadevo, je prišel do prepričanja, da je zadeva bolj resna in zapletena, kakor je prej mislil. Vendar je še vedno bil prepričan, da je Jezus nedolžen. Iskal je izhod iz te zadrege in sicer tako, da nekoliko popusti tožiteljem. Pilat sodnik, torej človek zakona, se je umaknil Pilatu politiku.

Rekel je tožiteljem: »Pripeljali ste mi tega človeka, češ da hujška narod, a glejte, jaz sem ga vprično vas vprašal in v tem, česar ga tožite, nisem našel na njem nobene krivde. Pa tudi Herod ne; ker ga je zopet poslal nam. In glejte, nič smrti vrednega ni storil.« (Luka, 13, 14). Do tu je govoril Pilat kot človek zakona, človek pravice. Toda nato je nastopil Pilat politik. Zato je zaključil gornjo izjavo z nepričakovano odločitvijo: »Dal ga bom torej pretposti in ga bom izpustil.« (Luka, 23, 16). Če nista ne Pilat ne Herod našla Jezusu nobene krivde in nič smrti vrednega, zakaj ga bo Pilat dal pretposti, bičati (flagellare), kar je bila zelo težka kazen? Kar je bilo v kričečem nasprotju z zakonom, s pravico, je pa zahtevala politika.

Po tej koncesiji Judom, da bo dal Jezusa pretposti, je Pilat šel dalje v svoji krivični popustljivosti, samó z namenom, da še bolj pomiri Jude. Bil je namreč običaj, da rimski upravitelj za veliko noč izpusti iz zapore jetnika, ki ga izbere množica. Pilat je mislil, da bi bilo pravično, da pomilosti Jezusa. Tako bi se vsaj deloma zadovoljilo pravici in bi bili tudi tožitelji pomirjeni.

Tiste dni je bil v ječi zloglasni zločinec Baraba. Baraba je v nekem uporu proti rimski oblasti izvršil umor, drugače pa je bil tat. Aretirali so ga in je v ječi čakal na razpravo pred Pilatom. Pilat je mislil, da bodo Judje, ko jih bo vprašal, koga naj izpusti, Jezusa ali Bara-

bo, gotovo izbrali Jezusa, ne pa zloglasnega zločince Baraba. Šel je ven pred sodno hišo in vprašal Jude, koga naj izpusti. Vsi so zavpili, naj izpusti Baraba. Veliki duhovniki in starešine so namreč pregovorili ljudstvo, naj zahtevajo Baraba in pogubé Jezusa. (Matej, 27, 20).

Pilat se je začudil, da so izbrali Barabo. Vprašal je: »Kaj naj torej storim z Jezusom, ki se imenuje Kristus?« (Matej, 27, 22). To vprašanje je bilo popolnoma neumestno, ker je moral Pilat kot sodnik odločiti, kaj naj stori s Kristusom, in ne fanatizirano judovsko ljudstvo. Vsi so zavpili: »Križan naj bo!« (Matej, 27, 22). Pilat je vztrajal v iskanju pravice in vprašal: »Kaj je vendar hudega storil?« (Matej, 27, 23). Hotel je, da Judje opravičijo zahtevo, naj se Jezus križja, torej obsodi na tako strašno kazen smrti. Vsi so pa še bolj kričali: »Križan naj bo!« (Matej, 27, 23).

Pilat je bil še vedno prepričan, da je Jezus nedolžen. To svoje prepričanje je pokazal takó, da je vzel vode in si vpričo ljudstva umil roke, govoreč: »Nedolžen sem pri krvi tega pravičnega, vi glejte!« (Matej, 27, 24). Ljudstvo mu je takoj odgovorilo: »Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke!« (Matej, 27, 25).

Umivanje rok je bil simboličen čin pri Judih in pri drugih starih narodih (N. pr. Herodot, I, 35; Eneida, II, 719). Pilat je z umivanjem rok hotel pokazati, da zavrača vsako odgovornost za to, kar se bo zgodilo z Jezusom. Ker je bil prepričan, da je Jezus nedolžen, ga je moral oprostiti in ne zavračati vsako odgovornost!

Želja judovskega ljudstva: »Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke!« se je popolnoma izpolnila. To dokazuje ne samo stara, ampak tudi današnja zgodovina judovskega ljudstva.

Judje novejšega časa so sprevideli, da so njihovi predniki krivično obsodili Jezusa. Ker danes ne obstoja več judovsko sodišče, sindriji, ki je obsodil Jezusa, so ustanovili leta 1933 v Jeruzalemu posebno sodišče. Sodni dvor je bil sestavljen iz petih odličnih Judov. To sodišče je razpravljalo o stari sodbi sindrija in ugotovilo s 4 glasovi za in enim proti, da se mora sodba sindrija preklicati, ker je nedolžnost obtoženca dokazana. Obsodba Jezusa — pravi to sodišče — je eden izmed najstrašnejših pogreškov, ki so jih ljudje zagrešili. (Glej pariško revijo »Jerusalem«, 1933, maj-junij, str. 464).

Kako je Pilat dalje postopal? Trdovratnost Judov je rastla. Zato se je bal, da se Judje spuntajo. Bal se je tudi, da ga bodo tožili v Rimu. Ta politični, osebni motiv je v njem ubijal čut pravičnosti. Skušal je s popustljivostjo ublažiti Jude. Izpustil je Baraba. Dal je Jezusa bičati. Toda vse te manjše koncesije niso dosegle njegovega namena.

Zakaj je Pilat dal Jezusa bičati? Rimljani so navadno bičali obsojence pred križanjem. Toda bičanje je služilo tudi kot posebna kazen, ki je nadomeščala smrtno kazen. Horac nazivlje orodje, s

RAZGIBANOST V VZHODNEM KOMUNISTIČNEM TABORU

Hruščev novi poglavar ZSSR

V sovjetski vladi je Hruščev spretno odstranil Molotova, Malenkova, Kaganoviča, Sepilova, Zukova in sedaj še Bulganina. Zdaj je združil v svojih rokah mesti predsednika vlade in prvega tajnika sovjetske komunistične partije. Mnogi so mnenja, da je ta Hruščeva poteza le taktičnega značaja in da misli Hruščev obdržati obe važni mesti le do vrhunske konference z zahodnimi vladnimi predsedniki. Drugi pa menijo, da je malo verjetno, da bi Hruščev sam od sebe odložil to, kar si je po letih Stalinove smrti priboril, posebno še, če pomislimo, da Hruščevi sovražniki ne dremajo in ne držé križem rok. Hruščev še zaenkrat s svojimi tekmeci ni krvavo obračunal. Doslej je izbiral prakso ostracizma, to je prisilne odstranitve iz Moskve.

V kmetijstvu obeta Hruščev izboljšanje. Sploh obeta biti Hruščev v notranji politiki milejši od Stalina. Hujši pa bo Hruščev v zunanji politiki, kar je že pokazal, ko je poslal tanke nad madžarsko ljudstvo, ki se je uprlo komunizmu.

Pri sestavi nove sovjetske vlade se je Hruščev zadovoljil le z malenkostnimi spremembami, da je le sebe postavil na glavno mesto, Bulganina pa poslal za bančnega ravnatelja, mesto, katero je Bulganin že prej opravljal.

PRIPRAVE ZA VRHUNSKO KONFERENCO

Ameriški zunanji minister Dulles, pa tudi Eisenhower sta mnenja, da Sovjeti zahtevajo previsoko ceno, katere Zahod ne more sprejeti. Zahodni zastopniki se dogovarjajo o skupnem nastopu na morebitni konferenci, ki pa mora biti dobro pripravljena. Mnogi očitajo Zahodu, da postavlja nemoogoče zahteve, kot so na primer problem o združenju Nemčije ter razprava o stanju v vzhodnoevropskih državah. Kremelj pa se temu upira. Zahod pa vztraja na tej zahtevi, ker so o tem govorili že v Jalti in Potsdamu. Zato smatrajo, da ima vsaka pogodbená stranka sedaj pravico vpogleda, kako se sprejeti sklepi na teh konferencah tudi izvajajo. Zahod torej ne zahteva vmešavanja v zadeve prizadetih držav, temveč je to njegova pravica, ki izhaja iz pogodbe.

JUGOSLAVIJA IN RAKETNA OPORIŠČA V ITALIJI

Morebitna raketna oporišča v Italiji prizadevajo jugoslovanski javnosti še vedno mučne skrbi.

Jugoslavija pravi, da nasprotuje postavitvi raketnih oporišč v svoji soseščini. Zlasti jih skrbé oporišča v Italiji, dočim se albanskih ne bojé. Italija smatra jugoslovanske proteste za vmešavanje v njene notranje zadeve, ki koristijo sedaj ob volitvah le komunistični propagandi. Če se Hruščev sme hvaliti z raketami, pa nihče od sosedov ne protestira, mora imeti tudi Zahod primerno obrambo. In k temu Zahodu spada tudi Italija.

SESTANEK TITO - KADAR

V Vojvodini sta se sešla Tito in Kadar. Javnost še zaenkrat o tem srečanju ve malo povedati. Zadržnikrat sta se Tito in Kadar videla pred madžarsko revolucijo, ko je

bil Kadar še hud protistalinist. Tedaj je Tito upal, da mu bo Kadar sledil na poti v socializem. Tokrat pa je bilo srečanje bolj klavrno. Kadar je prišel na oblast s pomočjo Sovjetov in brez njih ne more še danes ničesar samostojnega ukrepati. Tako je Tito izgubil vero vanj. Vendar pravijo, da sta se Tito in Kadar sporazumela o tem, da je šel v pozabo Imre Nagy, ki se je zatekel v jugoslovansko poslaništvo in so ga zaprli, ko je to poslaništvo zapustil. Bajé je Tito dosegel, da Kadar ne bo postavil Nagyja na javno zatožno klopo, ker bi morda obtoženec kaj neljubega povedal. Nekateri pa tudi sumijo, da se Tito polagoma in posredno bliža politični liniji, ki jo vodi Moskva.

Nemčija in atomsko orožje

Zahodnonemški parlament je postavil zahtevo, da mora tudi zahodnonemška vojska dobiti atomsko orožje. Zahodnonemško mnenje je, da le dobro oborožena Nemčija more uspešno prispevati k skupni zahodni obrambi in posredno prisiliti Sovjete, da bodo pristali na nemško združitev. Nemška opozicija pa je nasprotnega mnenja. Zato so socialisti sprožili val protestov proti atomski oborožitvi bonnske vojske. Ta opozicija je celo opogumila jugoslovansko politiko in beogradska vlada je sklenila, da bo zahtevala od Združenih držav, naj te preprečijo nemško oborožitev z atomskim orožjem.

Saudova Arabija

V arabskem svetu slišimo le o sirskih in egiptovskih uspehih. Sedaj pa se sliši, da je Ibn Saud prepustil svojo oblast svojemu bratu, prestolonasledniku Fejsalu. Sam pa bi ostal le državni poglavar. Nevarnost obstoja v tem, da je Fejsal bolj naklonjen politiki Egipta kot pa brat Ibn Saud. Omembe vredno pa je to, da je Fejsal moderen mož, ki bo morda svojo deželo le moderniziral, česar fevdalno misleči Ibn Sud ni zmožen.

Razgovori v Bonnu

V Bonnu se je sestal z nemškimi državniki zunanji minister Pineau. Razgovori so se sukali o stališču in smernicah za morebitno vrhunsko konferenco, ki bo morala razpravljati o vprašanju evropske

varnosti in o združitvi obeh Nemčij. Pineau in Adenauer sta se izrazila za nekdanji Edenov načrt o delni razorožitvi Srednje Evrope. Rapackijev načrt pa Zahod ne more sprejeti, ker ta načrt ne predvideva zmanjšanje sovjetskega in komunističnega potenciala. O teh načrtih bo Adenauer še razpravljaj v Londonu z Mac Millanom. Zunanji minister von Brentano pa se bo razgovorjal s Španci in Portugalci o Gaillardovem načrtu za sredozemsko pogodbo.

„Explorer III“ kroži okrog zemlje

Ameriška vojska je dne 26. marca izstrelila raketo »Jupiter C« z umetnim satelitom, kateremu so dali ime »Explorer III«. Njegova skupna teža znaša 14,06 kg in potrebuje za obkroženje zemlje 121 minut. Njegova največja oddaljenost od zemlje znaša 3300 km, njegova najmanjša pa 160 km. Napovedujejo mu le kratko življenje, ker da so ga bajé izstrelili preveč horizontalno.

V zvezi s temi bolj ali manj posrečenimi izstrelki raket ameriške vojske se širijo govornice, da tudi ruski sputniki niso imeli vedno sreče in da se je tudi njim marsikak poizkus izstrelitve ponesrečil. Naravno, da se taki tvegani in novi poizkusi nikoli ne posrečijo takoj.

I Z J U G O S L A V I J E

Kako so volili

Nalašč smo počakali s poročilom o zadnjih volitvah v Jugoslaviji in Sloveniji, da slišimo, kaj bodo ljudje sami o tem povedali. Volilne propagandiste smo slišali prej, zanimalo nas je, kaj porečejo ljudje. Za izid nismo v dvomu. Neumno bi bilo ne voliti in se tako po nepotrebnem izpostavljati policijskemu pritisku. Zato smo bili kot ostali na zapadu prepričani, da bodo volitve »uspele«. In tudi so. Zanimivo pa je, kaj pravijo k temu »uspehu« ljudje volivci.

Nekdo je rekel: »Zadnjič smo vsaj lahko koga brisali na listi, letos še tega nismo mogli več. Samo eden je bil napisan in tega si moral voliti, čeprav ga nisi še nikoli poznal in ga tudi ne boš.«

Drugi: »Če so že vse tako lepo pripravili, bi napravili še krog ob kandidatom imenu, saj je tako vseeno.« (Volili so namreč tako, da so začrtali krog ob kandidatom imenu, ali pa krat. Krog je bil pozitiven glas, krat pa neveljaven.)

Tretji: »Ker nisem mogla na volišče, je prišla komisija k meni domov. In vse so mi lepo pojasnili, kako moram voliti, da bo prav.«

Četrtri: »Včasih smo imeli dve skrinjici in kroglice. Letos pa je bila samo ena skrinjica, okrog nje pa pet, šest ljudi, ki so vate strmeli, kaj boš začrtal, ali krog ali krat.«

Tako in podobno so ljudje delali opombe k zadnjim volitvam. Zato je bil najbolj pameten tisti, ki je svetoval: »Čemu take volitve? Mar bi denar, ki so ga zanje potrosili, obrnili v kak bolj koristen namen.«

Ljudstvo torej popolnoma razume, kakšne demokratične volitve so v »ljudskih demokracijah«, in se samo čudi, da so na zapadu svobodni ljudje, ki se za take sisteme ogrevajo.

Ljudski misijoni v Sloveniji

V preteklem postnem času so imeli na raznih krajih v Sloveniji ljudske misijone. Ni potrebno, da bi tu naštevali župnije, kjer so bili misijoni. Povemo le nekaj vtisov in splošnih sodb.

Misijoni na Primorskem so priklicali povsod prilično lepo število vernikov, vendar ne povsod v enakem številu. Tudi mladina in moški so se misijonov udeleževali. Ponekod je krajevno vodstvo partije nergalo, češ da so te verske manifestacije kot sovražna propaganda zoper volitve. Vendar ljudje partije niso poslušali in so v veliko večjem številu hodili poslušat misijonarje v cerkev kakor volilne propagandiste v krajevne dvorane. Misijone so imeli tudi na Gorenjskem. Pravijo, da so tam še veliko bolj uspeli

kakor na Primorskem. V Skofji Loki da je bilo pri stanovskem govoru za može in fante 1200 udeležencev. Obhajil med tednom pa vedno toliko, da so morali ljudje skozi zakristijo ven, da so mogli drugi k obhajilni mizi.

Najlepše pa so menda uspeli misijoni v Prekmurju. Čeprav je bilo letos v postu ves čas slabo vreme, to ni ustavilo ljudi, da bi ne hodili k misijonu. Prihajali so vsi, tudi otroci, ki so sicer morali v šolo, pa odrasli, ki so prihitali k misijonu ali pred začetkom dela ali pa zvečer po končanem delu. Pri stanovskih naukih so bile tudi tam cerkve polne. Kaj šele ob zaključku, ko so prihitali ljudje tudi iz sosednjih župnij! Nekdo je rekel, da so Prekmurci prav tako verni kot pred vojno ali pa še bolj.

Taka sporočila pričajo o požrtvovalnosti slovenskih duhovnikov, ki si v danih možnostih prizadevajo za čim intenzivnejše duhovno delo med verniki, saj misijone morajo največkrat opravljati kar drug drugemu, čeprav so v dušnem pastirstvu. Pričajo pa tudi, da je vernost slovenskega ljudstva ostala v bistvu še vedno ista kot nekdanj. Brezbožni komunizem je do sedaj žel uspehe ponekod na Primorskem, kjer so že prej bili malo vneti za cerkev, drugod pa je zajel le relativno majhno število ljudi. To so partiji in njihov podrepaniki. Ker pa vsi ti uživajo vedno manj ugleda med ljudmi, je tudi njihova brezbožnost manj nevarna kot prva leta po vojni.

V Makedoniji bogato ležišče magnetitne rude

V vzhodni Makedoniji so odkrili bogata ležišča magnetitne rude, ki je nujno potrebna pri izdelavi jekla. Rudo, ki leži le od 10 do 30 m globoko v zemlji, cenijo na 9 milijonov in 600 tisoč ton. V načrtu je zgradnja modernega mehaniziranega rudnika, ki naj bi začel obratovati leta 1961. Proizvajal naj bi letno 150 ton magnetitne rude, to je za 20 tisoč ton več, kot je državna letna uporaba. Doslej je morala Jugoslavija to rudo uvažati iz Indije.

Prosvetni domovi na Goriškem propadajo

Po vojni so v novogoriškem okraju zgradili nad 80 kulturnih domov. Od teh se je danes ohranilo le pet, oziroma v petih dvoranah lahko brez zadrege igrajo tudi velike igre, ker imajo vso potrebno opremo in stranske pritlikline. To so gledališča v Novi Gorici in Tolminu, rudniška dvorana v Idriji, dvorana kulturnega doma v Kobaridu in novozgrajena dvorana pri tekstilni tovarni v Ajdovščini.

Vendar je treba iskati glavni vzrok propadanja prosvetnih dvoran vse drugje. Kultura, ki živi pod bičem, se ne more razvijati.

Gospod. Zato sprejemam to trpljenje kot ljubezen, ki mi jo Jezus poklanja. In Bog ji je to njeno vdanost bogato povrnil. Večkrat se je zamaknila, točno brala v dušah drugih, poleg tega je imela dar prerokovanja. Toda trpela je še naprej in vedno bolj. In vendar ni bilo iz njenih ust nikoli slišati najmanjše pritožbe. Nihče ni vedel za njeno resnično trpljenje, ki ga je trpela na duši in na telesu, razen sestre, duhovnega voditelja in osebnega zdravnikarja. Nihče izmed nečetih obiskovalcev, ki jih je zadnja leta bilo na tisoče, ni niti slutil, da sploh kaj trpi. »Gospod,« je večkrat prosila, »daj, da bo na mojih ustnicah vedno smehljaj, da se mojega trpljenja ne bo nihče zavedel. Naj moje srce stoka noč in dan, toda moji obiskovalci naj bodo veseli in na mojih ustnicah naj bo nasmehek.«

Kaj je Aleksandrino v njenem trpljenju tako bodrilo, ji dajalo toliko vdanosti? To je skrivnost, ki so dajé križ, skrivnost onih trpečih duš, ki so kot daritvena žrtev, dane na oltar in tam žrtvovane za neskončno verigo človeških zločinov.

Aleksandrina je takole imela navado moliti: »Gospod, ali naj te ljubim ali pa naj umrem. Toda zraven hočem trpeti, zelo trpeti, zato, da čim več duš pripeljem k tebi.« In zato je spreobračanje grešnikov postala njena strast. Zanje je trpela neznozne muke, dano ji je bilo, da je okušala trpljenje v vica, v peklu, okušala božje prekletstvo in vsa mogoča sramotjenja. Tako je reševala grešnike. Koliko jih je spreobrnila samo s svojim milim, prodirnim pogledom, s svojo besedo! Kdor je stopil v njeno sobo, je bil ves presunjen in večkrat je v solzah šel iz njene sobe in, po dolgih letih, naravnost k spovedi.

In tudi sedaj Aleksandrina še nadalje siplje milosti na duše in jih vodi k Bogu. Mnogo se jih pa tudi spreobrne ob branju njenih izpovedi, ko se jim odkriva zgodba te velike trpinke, mučenice ljubezni.

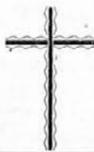
Volilne priprave v Italiji

Italijanske stranke letos ne bodo imele prave Velike noči. Saj jih je že vse zajela volilna mrzlica. Prav te dni je namreč potekel rok za prijavo kandidatnih list. Vsaka stranka je morala namreč predložiti svoje kandidatne liste v vsakem volilnem okrožju, kjer misli nastopiti. Tajništva strank so imela pri tem dela čez glavo, saj ni bilo vedno lahko izbrati kandidata. Kako je bila ta izbira težavna, se vidi iz dejstva, koliko novih kandidatov so razne stranke predložile. Posebno komunistična partija in pa krščanska demokracija sta zelo preresetali vrste svojih kandidatov in marsikaterega dosedanjega poslanca ali senatorja so izločili s kandidatne liste. Pri nas je KD to storila z dr. Baresijem in senatorjem Rizzatom. Toda slične zamenjave so naredili tudi drugod in tudi druge stranke. Komunistična partija je menda zamenjala več kot tretjino svojih dosedanjih poslancev in senatorjev. Izločili so predvsem kandidate iz delavskih in obrtniških vrst, ker so se izkazali za premalo sposobne v demokratičnem boju z nasprotniki, ki so veliko višji od njih po svoji izobrazbi. V demokratičnem parla-

mentu pač ni dovolj, da si zgrajen marksist, moraš vedeti le kaj več, nego kaj uči Marks, če hočeš imeti resen govor v senatu ali v parlamentu. Zato so torej komunisti prenovili svoje vrste z novimi kandidati iz vrst izobražencev.

Tudi demokristjani so napravili precejšnjo čistko, kot smo rekli, čeprav iz drugačnih razlogov kot komunisti. Za Goriško bi omenili, da so postavili kot svoja kandidata ing. Vallaurija iz Gradeža in pa Mihaela Martina iz Gorice. Prvi je kandidat za senat, drugi pa za poslansko zbornico. Ing. Vallauri je profesor v Gradežu in je bil pokrajinski tajnik KD, Martina pa njen tajnik. Ta slednji je tudi še zelo mlad, saj mu je komaj 32 let. Pravijo pa, da je zelo agilen in podjeten. Prav zato, da si je pridobil naklonjenost vodstva v Rimu. Kakor koli naj bo, za sabo nima nikakršne fašistične preteklosti. Mlad je. Torej odprt za nove ideje. Zato smemo mi Slovenci upati, da bo tudi za naše manjšinske probleme imel več razumevanja kot njegovi predniki v političnem vodstvu KD v naši deželi, če bo na prihodnjih volitvah izvoljen.

Aleksandrina

Dne 13. oktobra 1957 je v Balazaru na Portugalskem, v 51. letu starosti umrla Aleksandrina Marija Da Costa. Lahko bi rekli, da je z njeno smrtjo umrlo bitje, ki je bilo ustvarjeno bolj za nebesa kot pa za ta svet. To bitje je vse svoje življenje, združeno z neizmernim trpljenjem, darovalo za to, da bi se čim več grešnikov izpreobrnilo in se vrnilo k Bogu.

Ko je Aleksandrina bila še otrok, so ji doma rekali »naš fant«, kajtri bila je izredno živahna in tudi izredno poredna. Njeno največje veselje je bilo, če je smela uiti od doma in se potepati. Plezala je po drevesih, jahala na oslih, ki so se pasli po travniku, se obešala na tramvaje, skakala na konje. Največ pa jih je od nje morala preštati njena sestra. Koliko strahu ji je povzročila, koliko šal. Niti v cerkvi ni dala miru. Medtem ko so ženske lepo pobožno molile, se je ona zabavala s tem, da je zavezovala čope njihovih ogrinjaj. Ko ni šla v cerkev, se je skrila za kakšen zid in metala kamnje na ženske, ki so se vračale od pridige.

Bila je tudi nečimerna. Rada se je kazala v svojih lepih barvanih colicah, na prstu pa je vedno nosila svoj zlat prstan. A vendar ni bila hudobna. Nasprotno! Je bilo treba kje kaj pomagati, obiskati bolnika? Takrat je Aleksandrina bila vedno prva. Zelo rada je tudi mlajše otroke učila katekizma in sploh bila vedno pripravljena, kjer je šlo za kakšno dobro delo.

Ko je bila stara 14 let se ji je približal neki surovež, ki je imel slabe namene. Da bi se rešila, je skočila v globino z višine

4 m. Toda pri padcu se je pretresla, in to ji je pustilo posledice za celo življenje. V starosti 19 let je legla v posteljo paralizirana, za dobo 32 let, to je do smrti.

Srčno si je želela ozdravljenja. V ta namen je molila, delala zaobljube. Zaman. Zdravja ni bilo. In vendar se ni vdala malodušnosti, ampak se je borila, zatajila svojo lastno naravo in zmagala. Ko je videla, da ni upanja na ozdravljenje, je prosila Boga, naj ji da moči, da bo trpljenje vztrajno in z ljubeznijo prenašala. In Bog jo je uslišal. Polagoma je v njej vstala silna želja, da bi trpljenje vzljubila in pri tem mislila samo na Boga, ki je tudi trpel. V duhovnem življenju je že toliko napredovala, da se je Bogu vsa darovala v prstovoljno žrtev za spreobrnjenje grešnikov. Bog je to žrtev sprejel in ji postal trpljenje v polni meri, tako telesnega kot duševnega. Njeno telo je bilo eno samo o-kostje in niti hrane ni mogla uživati. Zadnja leta je živila ob samem sv. obhajilu! Nič manj ni trpel njen duh. Za dobo 6 let je živila v največji revščini. Niso je razumeli, oziroma niso je hoteli razumeti, zaničevali so jo, se norčevali iz nje. Ne-prenehoma je morala biti pod zdravniškimi pregledi, ki so jo samo mučili in nikoli nič koristili. Celó k sv. obhajilu nekaj časa ni smela, ne k spovedi, ker jo je spovednik obtožil, da je hinavka in da vleče vse za nos.

In Aleksandrina? »Kako rad me vendar ima Bog,« je pravila sestri. Niti peresa ni mogla držati v roki, zato je morala narokovati drugim, če je hotela kaj napisati. »Kako sladak je jarem, ki mi ga je zaupal

ANTON KACIN:

Ob Vodnikovi dvestoletnici

Dne 3. februarja je minilo dve sto let, kar se je v Siški pri Ljubljani rodil Valentin Vodnik, ki ga naša slovstvena zgodovina imenuje prvega slovenskega pesnika. Res je sicer že pred njim ta ali oni Slovenec koval in pilil verze in jih vezal v pesmi, a brez notranjega ognja. Vodnik pa je bil pesnik v smislu, kot ga razumemo danes in kot so pravzaprav razumeli prave pesnike vseh časov, da je namreč dogodka po svoje močno čustveno, neprikladno doživljal in da je tem doživljanjem znal dati primerno pesniško obliko in izraz. Ne bomo ga sicer šteli med velikane, kot je bil Prešeren, a pomemben je kot pripravljavec poti in buditelj naroda.

Zivljenje

Družina, iz katere je izšel Vodnik, je bila kmečka; bavila pa se je tudi z izdelovanjem platna in s prekupčevanjem. Vodnik je po lastni izpovedi imel prijetno mladost. Ko mu je bilo osem let, je začel hoditi v šolo v bližnjo Ljubljano. Ze po enem letu pa so ga poslali v Novo mesto, kjer je živel njegov stric frančiškan, ki ga je dve leti pripravil za vstop v gimnazijo. Valentin je v Ljubljani dovršil šest gimnazijskih razredov. Potem je vstopil k frančiškankom. Prestal je noviciat, dovršil še dva razreda modroslovja in končno začel v semenišču prave bogoslovne nauke, katere je poslušal v Ljubljani, zadnje leto pa najbrž na Sveti gori pri Gorici. Kje je bil posvečen in kje je pel novo mašo, tega niti p. dr. Hugo Bren, ki je imel pri preiskovanju Vodnikovega življenja na razpolago vse frančiškanske in druge arhive razen goriških (Cas, 1917), ni mogel doznati. P. Bren ne izključuje možnosti, da je bil Vodnik posvečen v duhovnik prav v Gorici. V nekem smislu je torej njegovo življenje povezano tudi z našimi kraji.

Pater Marcelijan, to je bilo Vodnikovo redovniško ime, je potem bil dve leti pridigar v Ljubljani. Tiste čase je po srednji in zapadni Evropi divjal eden izmed pogostnih protiverskih in proticerkvenih viharjev. Zlasti je šel boj proti jezuitom in proti redovnikom sploh, češ da je vse to nekaj čisto nepotrebnega. Te ideje so zalele tudi nekatere vladarje. Nad Slovenci je takrat vladal cesar Jožef II. Ta je razpustil veliko samostanov. Vodnik je tedaj prošil, naj ga pošljejo na deželo kot dušnega pastirja. Tako je prišel v razne kraje na Gorenjsko in Dolenjsko. Na Gorenjskem se je seznanil z baronom Žigo Zoissom, ki ga je skušal pridobiti za svoje literarne načrte. Zois je hotel, da bi Vodnik prišel v Ljubljano ali vsaj v okolico. L. 1795 mu je bila ponudena župnija v Idriji. Rudniški predstojnik Gottlieb pl. Gerstorff mu je (sept. 1795) pisal, da bo njegovo prošnjo za župnjo v Idriji podprl (Vodnikov spomenik, str. 5; Arko: Zgodovina Idrije, str. 149). Prav tedaj pa se je v Ljubljani raznesla vest, da bo znani pisatelj Jurij Japelj zapustil Ježico pri Ljubljani in šel drugam. Zois je takoj (4. okt. 1795) pisal Vodniku, naj prosi za to župnjo. Zato z Idrijo ni bilo nič, a tudi z Ježico ne. Čakati je moral še skoraj celo leto, da je prišel v Ljubljano (1. avg. 1796) kot kaplan k Sv. Jakobu. Dve leti kasneje so ga imenovali za profesorja na gimnaziji. V času Napoleonove Ilirije pa je bil ravnatelj gimnazije in nadzornik osnovnih šol v Ljubljani. Iskreno je sodeloval s francoskim okupantom, ko je šlo za to, da se uveljavijo v šoli in uradih nekatere pra-

vice slovenskega jezika, o katerih avstrijska vlada poprej nikoli ni hotela sploh ničesar slišati. Napoleonu je zapel hvalnico »Ilirija oživljena«. Po polomu francoskega cesarstva je avstrijska vlada Vodnika kazensko upokojila, češ da je bil naklonjen Francozom. Danes bi ga opsovali s kolaboracionistom in ga zaprli. Potem je živel skromno v Ljubljani in poučeval nekaj časa na gimnaziji kot upokojenec latinščino, grščino in italijanščino. Umrli je 8. januarja 1819.

Slovstveno delo

Ob Vodnikovem rojstvu je tam, kjer bi morala biti slovenska literatura, zijala velika puščava. Knjige, ki so izšle od leta 1700 do l. 1750, bi skoraj lahko preštel na prste. Ko je Vodnik hodil v osnovno šolo, je nastopil bosi avguštinec p. Marko Pohlina, ki je sam napisal kakih 80 knjig, od katerih je polovica izšla v tisku. Pohlina je dal pobudo tudi za pesniške poskuse s tem, da je v svoji slovnici zapisal nekaj naukov o zlaganju pesmi.

Ko je imel Vodnik petnajst let, se je osebno seznanil s Pohlino, ki je vplival nanj s knjigami, a tudi z živo besedo. Takrat se je Vodnik začel cklepati slovensčine, se je učiti in pisati v njej. Iz Pohlinovega krožka je izšla tudi misel slovenskega pesniškega almanaha »Pisanice«, katere je uredil Dev; izšle so trikrat (1779-1881).

To, kar so objavljale »Pisanice«, ni pesništvo v današnjem pomenu. Ni izviralo

VESELO VELIKO NOČ!

namreč iz neke notranje nujnosti izpovedovanja in pripovedovanja. Ti starinski, nerodni verzi so neživiljenjski, papirnati, polni grških bogov, odmaknjeni od sodobnega čustvovanja; to je napihnjeno, votlo doneče baročno visokorečje. Enako so delali v 18. stol. po vsej Evropi, in Slovenci so samo plavalji v splošnem evropskem toku slovstvene mode.

V »Pisanicah« je nastopil tudi Vodnik. Tudi on je zajahal Pegaza in zdiral z njim »ročnu pruti Parnasus«. Zlasti ga je polomil v žalostinki ob smrti cesarice Marije Terezije. Tam pripoveduje, kako nemška, češka in druge muze objokujejo mrtvo cesarico. Končno pa

»ob en' sap' sem teče krajnska Divica (= slovenska muza) - ter tud' to svojo zakrute.«

Odurneje, a točneje ni mogel označiti tistih »pesniških« skrupal. Vidi se, da je Vodniku ta medla luč iz grške pravadnine

le slabo svetila; ogrela ga gotovo ni.

In vendar se je Vodnik že v »Pisanicah« srečal s pravo poezijo. V zadnjem letniku je objavil pesem o »Zadovoljnem Kranjcu«. Popustil je grške bogove in nepristni, narejeni patos ter se ozrl po domačih ljudeh. V verze je vkoval podobo živega človeka iz svojega časa, trdno zakoreninjenega v slovenski zemlji; v skopih, a nič manj slikovitih, skoraj realistično vizualnih potezah je popisal njegovo domačijo, delo, navade, jed, zabavo, nadarjenost. Tu ne kaže ugibati, ali je Vodnik to pesem zapel pod vplivom tega ali onega znanca ali prijatelja. Iz literarne zgodovine vemo, da noben sodobnik ni mogel vplivati nanj v tem smislu. Žiga Zois, edini, ki bi časovno in po duhovni usmerjenosti lahko prišel v poštev kot znanilec preloma z brezkrvno preteklostjo, Vodnika tedaj osebno gotovo še ni poznal. Poleg tega je bil prav tista leta veliko na potovanjih po Nemčiji in Italiji. Druge razlage za ta čudoviti prelom ni, kot da je Vodnik doživel srečen navdih, ki ga je nagnil, da je v svoji samostanski celici ali pa morda kje v prosti naravi odpihnil grško bajeslovno navlako, da je izpuhtela v nič, in postavil na sredo svojega pesniškega obzorja živega kmečkega človeka iz ljubljanske okolice ter ga proslavil v pesmi. Tisti srečni trenutek iz l. 1780 ali morda 1781 se je rodila naša umetna pesem, to je rojstvo naše umetne poezije. Nič zato, če se Vodnikova pesem niti takrat niti pozneje ni približala Prešernu. Važno je, da je začel.

Zatem je utihnil ter se kakih petnajst let ni več oglašil. Iz slovstvenega brezdeglja ga je izvalil Žiga Zois, s katerim sta se bila medtem osebno spoznala. Vodnik je začel zelo živahno, plodovito in mnogovrstno slovstveno delo. Najprej je po Zoissovem nasvetu izdal »Veliko pratiko« (1795-97), v kateri je objavil verze in poučne sestavke za preproste ljudi. Nato je začel izdajati »Lublanske novice«, prvi slovenski časopis (1797-1800). Slovenska kulturna zgodovina je postavila trditev, da se je z »Lublanskimi novicami« začelo slovensko politično življenje. To sicer ne drži, kajti list ni bil glasilo nobenega političnega gibanja, ker takega gibanja med Slovenci takrat sploh še ni bilo, a list je važen, ker je Vodnik z njim zaoral v ledino.

Vodnik se je po Zoissovem prigovarjanju lotil tudi nemško-slovensko-latinskega slovarja. Zbral je zanj nad 30.000 besed in dal natisniti prve strani. Zaradi večnih vojn pa ta slovar ni izšel. Izdal pa je zbirko »Pesmi za pokušino« (1806), nekaj praktičnih knjig in več učbenikov za osnovne in srednje šole, n. pr. Abecednik, zgodovino Kranjske, Tržaške in Goriške, slovensko slovnico, francosko slovnico. Rabili so pa tudi njegovo italijansko slovnico in računico, ki nista izšli v tisku. Njegovo »Kranjsko pismenost« (slovensko slovnico) je skoraj trideset let po njegovi smrti (1847) izdala v »skrajšani obliki« c. kr. mestna gosposka v Trstu za slovenske šole.

Pesniško in vsako drugo javno delo je treba ocenjevati po tem, kakšen pomen ima za ljudi in čas, v katerem se je vršilo, torej za sodobnost; ugotoviti pa je treba tudi njegov trajni pomen, nadsčasno vrednost. Vodnik je kot časnikar, šolnik, a tudi pesnik gotovo vplival predvsem na sodobnike. Nekaj njegovih pesmi pa bo ohranilo trajno vrednost.

MLADIK A ŠTEV. 3

Tretja številka družinske revije Mladika nas popelje v velikonočne praznike. Resna in globoka duhovna beseda Velika noč izpod peresa dr. Jakoba Ukmarja nas seznanja z velikim duhovnim pomenom tega krščanskega praznika. Veliki noči je še posvečen naslednji sestavek mladih, ki opisujejo posebnosti ob veliki noči v tržaški okolici. Večni dvogovor Egidija Vršaja je posvečen večnemu vprašanju bratstva in sovražstva, krivde in odpuščanja, ki nas v dneh velike noči prevzema z vso silo. Veliki teden, Golgota, žrtev in odpuščanje...

Marija Klakočar objavlja črtico V naročju gora, kjer opisuje smrt idealnega planinca Lada. Franc Jeza nadaljuje s svojo povestjo Moč ljubezni in Marij Maver objavlja črtico Večer-jutro. Dušan Jakomin je prispeval kratke orise o slovenskih tržaških skladateljih.

V rubriki pod domačim krovom so sestavki: Razporoka in otrok, kako naj opremimo dom, iz družinskega dnevnika in naša govornica. Ob robu sledo ocene novih knjig, glasbenih in gledaliških nastopov, umetnost, dvogovor z Zoro Piščančevom.

Velik je prispevek o radijskem programu. Razgledi pa nas seznanjajo o kultur-

nem življenju po svetu. Poezijo v tej številki zastopa samo Mirko Mazora. Revijo krase čedne slike velikonočnih in pomladanskih motivov ter zimski motiv iz smučarskega izleta SKK v Sappado.

Stroj za cepljenje trt

V Odesi so strokovnjaki raziskovalnega zavoda za vinogradništvo izdelali stroj, ki avtomatično ceplj trte. V osmih urah lahko cepi 10.000 trt in opravi tako delo, za katero je bilo potrebno osem ljudi.

Gladovna stavka tudi med zdravniki

Zdravnik dr. Sebastiano Dovicchi iz La Spezia je začel z gladovno stavko iz protesta, ker ga je administracija bolnice »vrgla« iz sobe, v kateri je bil celih pet let. Razumljivo, da je njegovo dejanje vzbudilo v bolnici veliko polemike prav gotovo ne v korist bolnice. Zato so ostali zdravniki in ravnatelj vse naredili, da so prepričali Dovicchija, da je za 24 ur prekinil stavko. Med tem časom upajo, da bodo našli ugodno rešitev tudi za to, nič kaj prijetno zadevo. Zdravnik Dovicchi je pripravljen nadaljevati s stavko, če bi pogajanja ne uspela.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Slovenci po svetu pozdravljajo

Gospod E. A. Kovačič iz Washingtona v Združenih državah piše:

»Zahvaljujem se Vam za redno pošiljanje lista, ki mi je zelo všeč. Lepo pozdravljam vse rojake in jim želim veselo Veliko noč.«

Franc Manfreda iz Hantsa v Angliji voščil uredništvu in upravi Katoliškega glasa veselo velikonočne praznike. Dalje pravi: »Rad bi voščil še mojim rojakom iz Kobarida, toda vidim, da so zaman vsi moji spomini nanje. Sam sem in sam ostanem, najbolj pozabljen v tujini. Vem pa, da nad menoj je Bog.«

Slovenski umetniki razstavljajo v Vidmu

V nedeljo dopoldne so v občinski palači v Vidmu otvorili razstavo del slovenskih umetnikov. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki videmskih oblasti ter jugoslovanskega konzulata iz Trsta, razni politični predstavniki ter veliko število umetnikov ter ljubiteljev umetnosti. Svoja dela razstavljajo Zdenko Kalin, Marij Pregelj (sin pisatelja Ivana Preglja), Stojan Batič in Boris Kobe.

Otvoritveni govor je imel prof. dr. Bonetto, ki je še posebno poudaril, da je umetnost last vseh narodov in je zato najučinkovitejše sredstvo za pravo sožitje med narodi. Za njim je govoril kritik Manzano, ki je ob razstavi furlanskih slikarjev v Ljubljani obiskal slovensko prestolnico ter zato izrazil željo, da bi bili tudi jugoslovanski slikarji deležni istega prijaznega sprejema in iste simpatije, ki so je bili deležni furlanski v Ljubljani. Razstavljena dela slovenskih slikarjev so po svoji visoki kvaliteti lahko v ponos vsem Slovincem.

SLOVENC I ... v Torontu

Slov. katoliško prosvetno društvo »Baraga« je zadnjo pustno nedeljo postavilo na oder Golarjevo komedijo v treh dejanjih »Dve nevesti«. Igra je dobro uspela

in cerkvena dvorana je bila polno zasedena.

Isto prosvetno društvo je v okviru tiskovne kampanje priredilo prosvetni večer s predavanjem pisatelja Karla Maurserja o poslanstvu slov. tiska v tujini.

V velikem tednu imajo Slovenci v Torontu duhovno obnovo, ki jo za žene in dekleta vodi prevz. škof dr. Gregorij Rožman, za moške in fante pa pater Zorman O. F. M.

... v Clevelandu

Slov. oder je v nedeljo 9. marca uprizoril igro »Domačija ob Visli«. Slov. Glasbena Matica pa je na Cveto nedeljo predstavila v Slov. narodnem domu Messenertovo versko dramo »Marija Magdalena«.

... v Cikagu in Milwaukeeju

V pustnem času je Liga kat. slovenskih Amerikancev priredila zabavni večer, ki je imel med drugim na sporedu tudi Streicherjevo komedijo »Kam iz zadreg?«. Na pustno nedeljo pa je Slov. društvo »Triglav« iz Milwaukeeja pripravilo veseloigro »Trije vaški svetniki«.

Rojaki v Avstraliji se uveljavljajo

Pevski zbor »Triglav« v mestu Melbourne se je lepo postavil pred avstralsko javnostjo. Ko so praznovali 100-letnico ustanovitve mesta Brunswick, ene izmed prvih evropskih naselbin na avstralskem kontinentu, je nastopil na slavnostni akademiji z izborom slovenskih pesmi. Te so avstralsko poslušalstvo tako navdušile, da so morale nekatere ponoviti. Posebno je užgala vesela popevka »Zabe«. V decembru 1957 so pa nastopili v največji dvorani v Melbourne, kjer je prvič zadonela slovenska »Oj Triglav, moj dom, kako si krasan«.

Na univerzi v Perthu je bil graduiran za inženirja rojak Jože Kordeš, ki je začel srednjo šolo v begunskem taborišču na Koroškem, končal pa v Avstraliji, kjer se je potem vpisal tudi na univerzo.

Wilhelm Hünermann:

48

Na božjih okopih

Resnična povest prevedena z dovoljenjem založbe Herder

»Tako! Kdo pa je tu spal?« Vojak je pokazal na posteljo, s katere je šele nekaj minut poprej vstal duhovnik. »Jaz seveda!« je odgovoril Lipe. Molil je, da bi mu Bog odpustil to laž v silo.

»Saj si bil vendar pokonci, ko smo prišli.«

»Že, toda veste, nevihta!« je odgovoril deček prisotno. »Kadar se bliska in grmi, se vedno tako bojim. Zato sem vstal.«

»Pa se mi sicer ne zdiš prav nič bojazljiv,« je menil vojak nezaupno.

»Pač, vedno se tako grozno bojim, državljan stotnik,« se je debeluh hrabro lagal.

»Stotnik« se je vidno čutil počaščenega. Preko njegovega obraza je šinil smehljaj ugodja. Kljub temu pa je s svojimi pajdaši natančno preiskal vse prostore.

Dečku se je zdelo, da mu bo sree zastalo, ko je eden od rdečih v družinski sobi odprl veliko omaro in pri tem odkril tudi vrata v zadnji steni, katerih pri gledališki igri prejšnji večer niso bili dovolj previdno zaprli.

»Kaj pa je to?« je zarenčal korporal presenečen. »Saj to je vendar prava skrita soba.« Nato pa je trdo zgrabil

dečka za roko in zakričal nad njim: »Hej, fantič, čemu ima omara dvoje vrat in čemu vam je to »skrivališče?«

»Predrznost, pomagaj mi!« je vroče prosil debeluh. Nato pa je rekel z najnedolžnejšim obrazom:

»Omaro potrebujemo za gledališke igre, državljan major.«

»Za gledališke igre?«

»Da, za lutkovno gledališče! Sprednja vrata snamemo in naredimo oder s pisanimi prti in predpasniki. Ker pa igralci ne morejo biti vsi v omari, smo tudi zadnjo steno uredili tako, da se da odpreti. Prostor zadaj pa nam služi za lutke, za priprave in sploh za vse, kar se rabi pri igri.«

»Tod okoli res leži veliko lutk,« je potrdil eden od vojakov.

»Torej vidite sami, da ne lažem, državljan polkovnik.« je hitro pristavil Lipe.

To je spoznal tudi rdeči vojak, ki je bil tako hitro povišan od stotnika do polkovnika.

»Kaže, da je res,« je godrnjal. Ker sicer niso našli resnič sumljivega, je končno odšel s svojim spremstvom. Deček pa ga je z ljubeznivim pozdravom: »Lahko noč, državljan general!« spet povišal na vojaški činovni lestevici, ko ga je spremljal navzdol po stopnicah.

Ko je porinil težki zapah pri hišnih vratih, se je globoko oddahnil.

»Še nikoli nisem v eni sami noči nablehetal toliko sleparije,« je vzdihnil ves žalosten.

Nato je stopil k oknu družinske sobe in dolgo gledal proti goram, kjer je videl, kako se je majhna rdeča luč iz

laterne počasi pomikala navzgor.

»Hvala Bogu! Kmalu bosta na varnem!« je končno zamrmral. »No, zato mi bo ljubi Bog gotovo odpustil vse laži.«

S PSI GA GONIJO

Nepremišljeno priznanje bratov Chartres je imelo strašne posledice. V Montbernage sicer niso mogli izslediti nobenega duhovnika, toda v Poitiers in v nekaterih sosednih krajih so prijeli celo vrsto nezaprizeženih, zaprli so tudi staro gospodično Gauffreau, kateri so v Montbernage vzdeli ime »mati duhovnikov«, in sestro Ave iz bolnice za neozdravljive ter jih odgnali v samostan sv. Trojice.

Brezmejna je bila jeza in žalost katoličanov. Spričo popolnega brezpravja in surove sile pa so se vsi morali vdati v neizogibno.

Gospe Bernardovi je sree od strahu zastalo, ko je drugo jutro prišla domov in slišala o ponočni hišni preiskavi.

»Otroci, kaj ste naredili?« je zakričala v prvem hudem strahu. Toda Robert jo je debelo pogledal in vprašal začuden: »Mati, kaj pa bi bili sicer morali storiti?« Tedaj je nekaj kratkih trenutkov tiho majala z glavo, potem pa je rekla: »Ne, je bilo že prav tako! Bog vas vzemi v svoje varstvo!« Opoldne je naložila polno košaro kruha, klobas in toplih stvari, jo dala svojemu najstarejšemu in rekla:

»Fant, pojdi in nesi to kanoniku. Gotovo je v stiski tam gori.«

»Da, mati,« je odgovoril deček in šel skozi vrata, gospa Gusta pa ga je poklicala nazaj, ga pokrivala na čelo in rekla:

(Nadaljevanje)

Koncert pianistke Marjane Bolkove

V soboto 29. marca je Slov. katol. akademsko društvo priredilo v Marijinem domu na Placuti klavirski koncert mlade tržaške pianistke Marjane Bolko. Na koncertu, ki je dobro uspel, smo slišali skladbe Beethovena, Chopina, Debussyja, Tajčevića, Sancinove in Dvoraka. Obširneje bomo poročali v prihodnji številki.

Predvolilna kampanja

V goriški občini je županstvo postavilo 22 propagandnih tabel za lepljenje lepakov raznih strank za bližnje volitve. Prvi so se teh reklamnih tabel poslužili demokristjani. Slične table so tudi po vseh okoliških vaseh. V mestu so že določili številni volišči, in sicer jih bo 48. Verjetno se bo to število še zvišalo, ker bodo nekaj volišč postavili tudi po bolnišnicah in morda tudi po vojašnicah.

Nagrade našim kmetovalcem

Natečaja za povečanje kmetijske proizvodnje na Goriškem so se udeležili tudi nekateri naši kmetovalci. Kmetijsko ministrstvo je proučilo izid in dodelilo prvo nagrado za posevta v ravnini v znesku 150 tisoč lir Fachiniju Francescu iz Arisa pri Tržiču. Četrto nagrado sta prejela Krminčana Losetti Amadei in Ferlat Giovanni. Peto nagrado v znesku 25 tisoč lir pa sta prejela dva naša kmetovalca iz Doberdoba, Anton Ferletič in Miroslav Ferletič.

Prvo nagrado na briškem področju v znesku 150 tisoč lir so dodelili Teviniju Hektorju iz Krmina, četrto nagrado te vrste pa je prejel Franc Klanjšček iz Valerišča, peto pa Vižintin Franc iz Dola. Prvi je prejel 50 tisoč lir, drugi pa 25 tisoč.

Nagrade bodo razdelili dne 13. aprila v Gorici. Ob tej priliki bodo nagradili tudi kmetovalce, ki so imeli največjo proizvodnjo koruze. Med temi slednjimi je tudi slovenski kmetovalec iz Doberdoba, Miroslav Ferletič. Prejel bo 10 tisoč lir, ker je pridelal 89,04 stotov koruze na hektar.

Materinska proslava v Štandrežu

Štandreški otroški zbor, ki nam sedaj vsako nedeljo in praznik tako lepo prepeva v cerkvi, nas je pretekli teden prijetno presenetil z lepo uspehim večerom, posvečenim našim materam in očetom. Najprej smo slišali uvodni govor, kjer nam je predavateljica prikazala lepoto materinstva in dolžnosti žene in matere v današnjih zmedenih časih. Sledil je pester spored, ki so ga izvajali izključno otroci pod vodstvom požrtvovalne organistke gdč. Elvire Chiabaveje iz Gorice. Najprej so belo oblečeni angelčki ljubko zarajali »Mamica je kakor zarja«; sledila sta dva prizorčka s

Zadnja večerja

(Nadaljevanje s 1. strani)

in v življenju vsakega kristjana! Kolikokrat je človek užaljen protestiral, da ne bo več grešil, da bo zvest: »Tudi če bo treba umreti s tabo; te ne zapustim.« Tako je človek ponavljal s Petrom. Ali na žalost se je nemalokrat tudi v našem življenju izpolnila Jezusova napoved: »Še to noč se boste vsi nad menoj pohujšali.«

Ločen od ostalih učencev sedi za mizo na sliki Juda Iškarijot. Obraz mu je temen, tudi lasje so temni. V roki drži možnjo. Tudi on se dviga, kakor bi hotel vprašati: »Sem mar jaz, učenik?« Kot otrok sem na tej podobi zasovražil Judeža Iškarijota zaradi njegove možnje. Zakaj izdaja in prodaja Jezusa? Najrajši bi bili judo strgali s podobe. Toda ostati je moral, ker bi sicer zadnja večerja ne bila več zadnja večerja. Ostati je moral zato tudi Judež.

Ko sedaj o tem razmišljam, se resno vprašujem, ali morajo res biti na svetu tudi izdajalci, ker bi sicer svet ne bil svet? Izdajalci Kristusa v Evharistiji, še bolj pa izdajalci Kristusa v njegovem mističnem Telesu, v njegovi Cerkvi? Zaradi srebrnikov je prvi Judež izdal božjega Sina. Za kako ceno ga izdajajo sedaj drugi?

Prav pred kratkim so časopisi prinesli fotografijo treh ogrskih duhovnikov, ki jih je sv. stolica izobčila, ker so sprejeli izvolitev za poslance v sprednjem parlamentu in se izvolitvi niso hoteli

petjem, »Slovo od doma« in »Uspavanka«. Obilo odobravanja je žel kuplet o mamici in očku, najbolj pa je navdušilo občinstvo rajanje po napevu narodnih pesmi. Vmes so »korajžno« nastopili tudi naši dečki iz osnovne šole in se v svojih deklamacijah spomnili poleg mater tudi očetov, ki zanje skrbijo in delajo. Hvalevredna je bila ta zamisel in prav bi bilo, da bi se tudi drugod ob sličnih večerih spomnili tudi očetov, ki skupno z materjo delijo iste skrbi in težave pri vzgoji otrok. Prirčen večer je zaključila skupna pesem vseh otrok ob spremljavi harmonike.

Števerjan

Pretekli teden nas je zapustila in odšla v Kanado mlada družina Miklus. — Obilo

Mitja Vošnjak je vzel slovo

Generalni konzul FLRJ v Trstu, Mitja Vošnjak, se je poslovil od našega mesta. Pred svojim odhodom je dne 28. marca priredil poslovilni večer. Med povabljenih je bil generalni vladni komisar Palamara, predsednik pokrajine prof. Gregorčič, tržaški kvestor De Nozza ter večje število drugih predstavnikov oblasti s Tržaške in z Goriške. Generalni konzul Mitja Vošnjak je bil v našem mestu nad tri leta in je med tem časom izvedel vrsto koristnih ukrepov, tako da je postala meja med Italijo in Jugoslavijo sedaj ena najbolj odprtih v Evropi. Da so bile uresničene številne določbe londonskega sporazuma, je v veliki meri tudi njegova zasluga.

Mitja Vošnjak odhaja na svoje novo mesto kot poslanik FLRJ v Pankovu (vzhodna nemška republika). Nemška novinarska agencija DPA sporoča, da je vzhodnonemška vlada pristala na njegovo imenovanje. Tako bo Mitja Vošnjak prvi jugoslovanski diplomatski predstavnik v Vzh. Nemčiji.

Novega generalnega konzula, ki bo v Trstu nadomestil Mitja Vošnjaka, niso še imenovali.

Razstava rož in cvetja

Od 26. aprila do 4. maja bo v Trstu pod okriljem tržaškega vselejsega razstava rož in cvetja. Za to razstavo vlada med zainteresiranci veliko zanimanje. Poleg številnih italijanskih cvetličarjev, zlasti z ligurske obale, so svojo udeležbo prijavili tudi drugi cvetličarji iz tujih držav, kakor iz Anglije, Nizozemske, Avstrije, Švice, Francije ter »Ikebana International«, ki

odpovedati. Ker so se uprli papežu, so jih predstavili kot junake. Iz Kitajske so prinesli vest, da se je tudi tam našlo nekaj zvestih, ki so se izročili državnim oblastem v boju zoper mističnega Kristusa za neko državno cerkev. Ali bi tudi v rokah teh nesrečnikov našli možnjo z denarjem? Morda pa le partijsko izkaznico, ki jim nudi možnost, da se uveljavijo v novih razmerah.

Toda koliko je še drugih kristjanov, ki podobno kakor Judež barantajo za Kristusa. Ta zaradi fanta, ki je partijec, proda vero Kristusa; drugi zaradi službe, ker bi sicer moral vedno ostati le navaden delavec ali pa bi bil kako drugače zapostavljen; tretji, ker ve, da se mu z neko izkaznico v žepu obeta bogatejši zaslužek; četrti zato, da ima mir pred OZNO; peti, ker ga mikajo časti, ki bi jih sicer ne dosegel. In še toliko drugih razlogov je, ki danes kristjane zenejo v družbo z Judežem Iškarijotom v izdajstvo mističnega Kristusa.

Zadnja večerja brez Judeža, bi ne bila zadnja večerja. Mistični Kristus bi brez vsakokratnih Judežev ne bil pravi mistični Kristus. Toda o prvem Judežu je božji Učenik rekel: »Bolje bi bilo, da se ni rodil tisti človek.« Ali bi tudi o sodobnih Judežih ponovil isto?

Vemo, da je Kristusu bilo žal za Judeža in da je vse storil, da bi ga rešil. Tudi danes je tako. Kristusu je žal za vsakega kristjana, ki krene na slabo pot. Ti, ki to bereš, če si zašel, vrni se! Kristus te čaka! Matija Koprivnik

sreče in blagoslova v novi domovini!

Pri tem pa pripominjamo, da vsak, ki mu je pri srcu usoda lastne domačije, le žalostno ugotavlja in gleda, kako odhajajo drug za drugim lastni ljudje za kruhom v tujino. Vpraša se tudi, ali je to res nujno?

*

Skrita in požrtvovalna ljubezen naših mater zasluži tudi javno priznanje s strani dobrih otrok. Zato so naše deklice iz Marijinega vrtca uporabile praznik Marijinega Oznanjenja. Svojim mamicam so priredile skromen, toda prirčen večer v društveni dvorani na Križišču. Po kratkih uvodnih besedah gospoda kaplana so deklice izvedle nekaj posrečenih recitacij, igrice »Za mamičin god« p. Krizostoma ter rajanje v narodnih nošah. Marsikatera solza je orosila oči številnih mater, ki so bile navzoče.

Bog daj, da bi prirčna proslava poživila v srcih otrok ljubezen in hvaležnost do skrbnih mater.

ima svoj sedež v Tokiu in si je še posebno nadela nalogo, da razširi japonsko cvetje po vsem svetu.

Rojan

Msgr. Janku Kramariču v spominu

Ko se je v ponedeljek popoldne nena doma oglašil zvon, smo se vsi zdrznili. Še predno smo zvedeli, smo že zaslutili, komu zvoni ob tej nenavadni uri. In res, zapustil nas je naš dušni pastir, kanonik msgr. Janko Kramarič. Vsi smo vedeli, da je bolan, a nihče ni pričakoval njegovega konca.

Bil je med nami deset let. Ogrmna udeležba pri njegovem pogrebu je najlepši dokaz za ugled in spoštovanje, ki ga je užival pri ljudeh.

Na mrtvaški oder je bil postavljen v barkovljanski cerkvi, kjer je ostal do srede popoldne, ko se je vršil pogreb. Pred pogrebom je bila sv. maša, ki jo je daroval proš msgr. Salvadori v navzočnosti prevzvišenega g. škofa in stolnega kapitlja. Med mašo je prepeval zbor duhovnikov. Po maši pa mu je barkovljanski cerkveni pevski zbor zapel v slovo nekaj odlomkov iz psalma kralja Davida »Usmili se...«. Nato je o pokojnem zelo lepo spregovoril msgr. Salvadori, v slovenščini in italijanščini. Nakar se je razvil pogreb. Barkovljanska cerkev ni bila prav gotovo še nikdar prej tako natrana in več kot polovica ljudi je čakala zunaj, ker v cerkvi sploh ni mogla.

Nepretrogoma je šel dež, a to ni oviralo ljudi, ki so prihiteli od blizu in daleč. Opazili smo tudi številno udeležbo častite duhovščine, saj jih je bilo okrog šestdeset! Na grobu je blagemu pokojniku zapel še zbor nižje srednje šole pod vodstvom prof. gdč. Zupančičeve.

Se vedno je rahlo deževalo, ko smo se v večernem mraku vračali domov, in tesno nam je bilo pri srcu ob misli, da msgr. Kramariča ni več med nami. Sedaj počiva na malem barkovljanskem pokopališču blizu morja, ob katerem se je tako rad sprehajal. V nas vseh pa je pustil praznino, ki jo bo samo čas izbrisal. Spomin nanj pa bo vedno ostal v naših srcih.

Njegovi sestri gdč. Mari naše iskreno sožalje, kakor tudi vsem ostalim sorodnikom.

Barkovljani

Sv. Križ

Uspehi Marijinega misijona

Skoro drzno je bilo prirejati sv. misijon v naši vasi v tem času, ko so duhovi tako razburjeni. Mnogi dobri so malodušno govorili: Kdo bo prišel razen tistih, ki redno zahajajo v cerkev! Slišale so se tudi hudobne opombe: da smo zgodaj začeli z »volilno propagando«. Toda hvala Bogu in Lurški Mariji, zgodil se je skoro čudež: Marijin sv. misijon se je posrečil nad vsa pričakovanja. Ze na predvečer, ko smo prinesli kip Lurške Matere božje iz cerkve sv. Roka v župno cerkev, se je zbrala ogromna množica ljudi. Bil je podoben prizor kakor v Lurdu, ko se je vila med navdušenim prepevanjem lurške pesmi procesija z lučicami proti župni cerkvi. Vsi so kar ostremi, ko so v župni cerkvi okrog Marije zažarele neštete lučke in ko je privikar zablestel prekrasni rožni venec v Marijinih rokah. Potem se je oglašila krepka, a prirčna in topla beseda g. misijonarja, ki je na mah osvojila srca navzočih. Potem je vsak dan bolj rastlo zanimanje za Lurško Marijo, ki se je pod spretnim in ljubeznivim vodstvom g. misijonarja vedno bolj obračalo k premišljevanju večnih resnic in k temeljiti pripravi na sv. spoved. Posebno lepo so bili obi-

skani stanovski govori. Proti prič: kovanju se je v četrtek zvečer zbralo k stanovskemu govoru toliko mož in mladeničev, da je rekel domači župnik, da se je splašalo napraviti sv. misijon že samo za to, da smo videli enkrat v cerkvi toliko mož in mladeničev skupaj. V petek zvečer na praznik Žalostne Matere božje smo imeli zvečer pretresljivo pravno pobožnost, pri kateri smo z gorečimi svečami v rokah prosili Marijo za odpuščenje za grde kletve proti Mariji in proti njeni časti. Na oljčno nedeljo pa je dosegel sv. misijon višek. Zjutraj se je vršilo veličastno sľupno sv. obhajilo, ko je več stotin župljanov prejelo sv. obhajilo. Pri blagoslovu oljk i. sv. maši ob 10. uri je bila zopet cerkev napolnjena od zadnjega kotička. Še več ljudi pa se je zbralo ob 3° popoldne k sklepu sv. misijona. Slovesnosti se je udeležil naš prevz. g. škof iz Trsta, ki je poleg g. misijonarja in lepem nagovoru v slovenskem jeziku polagal ljudem na srce, naj ostanejo za naprej zvesti Bogu in Mariji, nato je g. škof zapel Te Deum in podelil blagoslov z Najsvetejšim. Najbolj prirčen pa je bil zaključek. Vsi navzoči so šli mimo Marijinega kipa in vsak je pred Marijo položil majhno oljčno vejico, nato je vsak pri oltarju prejel lepo lurško podobico za spomin, medtem ko je vsa cerkev piepevala številne kitice lurške pesmi. Tudi g. škof je ostal do konca med ljudmi in z zanimanjem opazoval ganljivi mimohod in počaščenje Lurške Matere božje. Kip Lurške Matere božje ostane okrašen in razsvetljen do konca meseca maja, ko naša župnija pripravlja Lurški Mariji veličastno procesijo.

Bog daj in Marija, da bi ta sv. misijon in letošnje Lurško leto bilo za našo vas začetek poglobljenega in prenovljenega krščanskega življenja!

Bazovica

Razstava gospodinjkega tečaja

Na cvetno nedeljo je bila pri nas razstava gospodinjkega tečaja. Velika udeležba občinstva je dokazala, da se je glas o tečaju zelo razširil po deželi. Občinstvo, ki se je razstave udeležilo, je razumelo na konkretnem primeru, važnost in potrebnost, da se dekleta usposobijo za družinsko življenje. Mnoge so obžalovale, da se niso tečaja udeležile. — Več prihodnjic.

Veliki teden

Obredi velikega tedna bodo v naši župni cerkvi vsak večer ob 8° in pol. Velikonočna procesija bo v nedeljo zjutraj ob 7. uri.

Mačkowlje

Morda se bo komu čudno zdelo, da smo že tako zgodaj v volilnem ozračju. Za to so poskrbeli komunistični kultutniki, ki hodijo po naših vaseh ponujati svojo učnost. Ker se jim letošnja kampanja za pridobivanje članov KP ni obnesla, ustanavljajo z vso paro razna društva, za katerimi se skrivajo tajni politični nameni. Čudimo se lahkovernim fantom in dekletom, ki brez pomislekov stopajo v podobne organizacije. Zdi se, da se spet vračamo v prva povojna leta in a nas dogodki zadnjih let niso prav nič naučili.

Vsaj starši bi morali vendar paziti, da ne bo v njihovih družinah spet vzraslo sovraštvo kot leta nazaj. Preteklost bi nas lahko kaj naučila! Mladim seveda zatrujejo, da to ni nič političnega. Danes želimo poudariti, da je novo društvo le orodje komunistov za njihovo veliko propagando in zato izrazito političnega značaja. Dejstvo, da k društvu niso povabili vseh fantov in deklet, ampak samo tiste, ki jih upajo omrežiti, dokazuje, da je to delo stranke (= komunistične).

Mnenje dobromislilcev in narodno zavednih ljudi je, da bo tudi ta novepečena fratelanca kmalu konec vzela. Samo naj pride še enkrat leto 1948 ali kaj podobnega, bo vsa ta umetna navlačka izginila kot kafra. In posledice: spet sovraštvo v naših družinah in vaseh.

To naj imajo pred očmi vsi očetje in matere, ki hočejo mir in slovo v svojih družinah in vsi, ki jim je usoda našega naroda pri srcu.

†

V ponedeljek 24. marca je odšel h Gospodu po plačilo moj dragi brat

kanonik Ivan Kramarič

Njegovo truplo smo položili k zadnjemu počitku v sredo 26. marca na barkovljanskem pokopališču.

V lastnem imenu in v imenu vseh sorodnikov se iskreno zahvaljujem vsem, ki so pokojniku lajšali trpljenje v boleznih, ga spremljali pri pogrebu in vsem tistim, ki so na katerikoli način izrazili svoje sožalje.

Posebno se zahvaljujem gospodu škofu, mons. Salvadoriju za lepe poslovilne besede, stolnemu kaplitju, g. župniku iz Barkovelj, vsem duhovnikom, primariju dr. Klugmanu, zdravniku dr. Perkanu, bolniškemu osebju, profesorjem in dijakom, pevcem in vsem darovalcem cvetja.

Trst - Barkovlje, 31. marca 1958.

sestra MARA KRAMARIC

Radio Trst A

od 6. do 12. aprila 1958

Nedelja: 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera' in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Kronika sedmih dni v Trstu. — 16.00 Slovenski zbori. — 17.00 Avgust Strindberg: »Velika noč«, igra v 3 dej. — 20.30 Zvočni mozaik. — 21.00 Velika noč poje v besedi, poeziji in melodiji.

Ponedeljek: 9.00 Haydn: Koncert v D-duru za čembalo in orkester. — 10.00 Predavanje: »Ptički naznanjajo pomlad«. — 12.00 Peterlin: »Na gmajni je trn zacvetel«. — 16.30 Shakespeare: »Beneški trgovci«. — 18.20 Dvorak: Koncert za violino in ork. — 18.55 Zbor slovenske filharmonije. — 19.15 Novela: Beličič: »Orač«. — 20.30 Verdi: »Trubadur«.

Torek: 18.00 Schubert: Simfonija št. 8 v H-molu »Nedokončana«. — 19.00 Jugoslovanski motivi. — 19.15 Zdravniški vedež. — 21.30 Simfonični koncert. — 22.00 Meško: »Norec«.

Sreda: 18.00 Prokofjev: Aleksander Nevsky. — 18.55 Vokalni kvintet »Zarja«. — 19.15 Sola in vzgoja: »Prezgoja delovne sile«. — 21.00 Bertolazzi: »Dom iz sanj«. — 22.45 Haydn: Koncert za čelo.

Četrtek: 18.30 Širimo obzorja. — 18.55 Slovenski samospevi. — 20.30 Francoska operna glasba. — 21.00 Iz arhivov kriminalne vede. — 22.00 Jevnikar: »Josip Stritar, literarni vzgojitelj in umetnik«. — 22.20 Čajkovski: »Hrestač«.

Petek: 18.55 Zbor Ivan Cankar. — 19.15 Znanost in tehnika. — 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu. — 22.00 Dante Alighieri: Božanska komedija. — 22.30 Musorgski: Slike iz razstave.

Sobota: 18.00 Oddaja za najmlajše: D. Petkovšek: »Janko in Metka«. — 21.00 Martelanc: »Diktator za eno noč«. — 22.10 Slovenski okt.

Rajko Nahtigal

Ko smo zaključevali pričujočo številko, smo zvedeli, da je v Ljubljani umrl dr. Rajko Nahtigal, bivši profesor ljubljanske univerze, večkratni dekan filozofske fakultete in tudi rektor univerze. Veljal je za enega največjih slavistov sedanjega časa.

Niso povprečni ljudje tisti, ki imajo veliko dobre volje in dobro srce.

Moč in sila nas bosta privedla do zmage, a le plemenitost bo pridobila poraženega.

OBVESTILA

V DOLINI so dobri ljudje zbrali v marcu za novi mladinski dom in župnišče 52.000 lir. Bog povrni!

MARIJINA CERKVICNA NA PEČAH. Na velikonočni ponedeljek bo v Boljuncu ob 2.30 blagoslov, nato pa procesija na Peče z Marijino podobo. Med procesijo bomo peli litanije M. B. z odpevi.

Ob 4h bo na Pečah sveta maša z ljudskim petjem in govorom.

Vsi Marijini častilci toplo vabljani.

DAROVI: Za Marijanišče daruje N. N. iz Trsta 1.000; v spomin pok. kanonika Iv. Kramariča daruje St. Zorko 1.000 lir.

Za Katoliški glas daruje N. N. iz Skednja 1.000 lir.

Za Slov. sirotišče: Gospod Ferfolja 1.000; N. N. - Gorica 1.000; Leban Marija 1.000; K. Solk. polje 200; K. B. 15.000; iz Benečije 3.500.

Veselo Veliko noč in Bog povrni!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici